Ватан севмак иймондандур!

Ўзбекистон овози

Газетага 1918 йил 21 июнда «Иштирокиюн» номи билан асос солинган

Ўзбекистон Халқ демократик партиясининг газети

Нархи: 7 сўм

1993 йил 8 январь, жума № 5-6 (21.360).

ПРЕЗИДЕНТ ҲУЗУРИДА ҚАБУЛ

Мамлакатимиз Президенти Ислом Каримов 7 январ куни Германия Федератив Республикаси Иқтисодий ҳамкорлик вазирлигининг давлат котиби Вигхард Хердтлни қабул қилди.

Самимий суҳбат чоғида Ислом Каримов Оролбўйидаги оғир экологик вазиятдан азият чекаётган минтақа аҳолисига кўрсатаётган инсонийлик ёрдами учун Германия ҳукуматига миннатдорчилик билдирди. Бу инсонийлик ёрдами иккала мамлакат ўртасида қарор топаётган ўзаро манфаатли иқтисодий, техник ва савдо-сотиқ ҳамкорлигининг ажойиб рамзи бўлиб қолади, деди. Ўзбекистон ва Германия ўртасидаги алоқалар бундан ҳам кенгроқ миқёсда ривожланади, деб умид билдирди.

Ислом Каримов жаноб В. Хердтлга минтақамиздаги сиёсий ва иқтисодий вазият ҳамда яқинда Марказий Осиё давлат раҳбарларининг Тошкент шаҳрида бўлиб ўтган учрашуви ҳақида сўзлаб берди. Меҳмонлар эътиборини мамлакатимиз иқтисодиётининг 1992 йил якунлари ва жорий йилдаги режаларига қаратди.

Жаноб В. Хердтл Германия ҳукумати ва ишбилармон доиралари Ўзбекистондаги иқтисодий ислоҳотлар ва бозор муносабатларига босқичма-босқич ўтиш борасида қилинаётган ишларга катта қизиқиш билан қараётганини маълум қилди. Ҳар қандай ислоҳот учун, аввало, сиёсий барқарорлик талаб этилади.

— Биз, — деди меҳмон, — бу нотинч минтақада Ўзбекистонни барқарорлик таянчи, деб биламиз. Бизга сармоя солишнинг Ўзбекистонда мавжуд ҳуқуқий кафолатлари ғоят манзур бўлди.

Учрашув сўнгида Ислом Каримов жаноб В. Хердтл бошлиқ делегацияга ҳамроҳлик қилаётган немис журналистлари ҳамда маҳаллий оммавий ахборот воситалари вакиллари билан суҳбатлашди.

Президент журналистлар ҳузурида яна бир марта Германия ҳукуматига Оролбўйи аҳолисига инсонийлик ёрдами кўрсатаётгани учун миннатдорчилик билдирди. Уларга Ўзбекистон ва минтақада вужудга келган қийин иқтисодий аҳвол ҳамда ундан чиқиш йўллари хусусида республика раҳбарияти амалга ошираётган тадбирлар ҳақида сўзлаб берди. Ўзбекистон дунёнинг барча мамлакатлари билан иқтисодий ҳамкорлик қилишга тайёр эканлиги айтилди. Зеро, мамлакатдаги сиёсий барқарорлик ва мўл-кўл табиий бойликлар иқтисодий тараққиёт ва ҳамкорликнинг муҳим кафолатидир. Бу ерда кўплаб соҳалар бўйича ўзаро манфаатли ҳамкорликни бундан кейин ҳам ривожлантириш ҳамда мамлакат иқтисодиётига ҳорижий сармояларни жалб этиш учун барча шарт-шароитлар мавжуд. Хусусан, республикамизда фаолият кўрсатаётган чет эл фирмаларига дастлабки 5—10 йилда, умуман, солиқ солинмайди. Қолаверса, кейинги пайтда Ўзбекистон Олий Кенгаши томонидан қабул қилинган бешта Қонун мамлакат иқтисодиётига чет эл технологияси ва сармоясини олиб келишга оид ҳуқуқий муаммоларга ўрин қолдирмайди.

Ислом Каримов мухбирларга Ўзбекистон Республикасида бозор муносабатларига ўтишнинг аниқ дастури мавжуд ва бу, аввало, иқтисодиётнинг ўтиш даврида давлат томонидан бошқарилиши, бозор муносабатларига босқичма-босқич ўтиш, аҳолининг эҳтиёжманд қисмини ижтимоий жиҳатдан муҳофаза қилиш каби масалаларни назарда тутади, деб айтди. Бу йўлда Германиядек илғор мамлакатлар тажрибаси Ўзбекистон учун намуна бўлади. Бироқ ҳар бир мустақил давлатнинг ўз тараққиёт йўли бўлиши лозим.

Мамлакатимиз Президенти, шунингдек, минтақадаги сиёсий вазиятга ҳам баҳо берди. Марказий Осиё давлатлари ҳамдўстлиги тузилишидан мақсад вужудга келган муаммоларни биргалашиб ҳал этиш анча осон кўчиши билан боғлиқ эканлигини билдирди.

Суҳбат чоғида журналистларнинг барча саволларига батафсил жавоб қайтарилди.

(ЎзА)

Суратда: қабул пайти.

Р. НУРИДДИНОВ (ЎзА) олган сурат.

Республика Вазирлар маҳкамасида

Вазирлар маҳкамаси Ўзбекистон Республикасида суғориладиган ерларни сақлаб қолиш ғоят муҳим аҳамиятга эга деб ҳисоблаб, аҳоли жон бошига тўғри келадиган суғориладиган экинзорлар майдони камайиб кетишига йўл қўймасликка ҳаракат қилиб, Сув хўжалиги вазирлиги билан Қишлоқ хўжалиги вазирлигининг сувни тежайдиган технологияларни жорий этиш ҳисобига яқин икки йил ичида мавжуд сув ресурслари доирасида янги ерларни ўзлаштириш ва азалдан суғориладиган ерларни таъмирлаш тўғрисида Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши ва вилоятларнинг ҳокимликлари билан келишилган таклифларини маъқуллади ҳамда «1993—1994 йилларда янги ерларни ўзлаштириш ва қадимдан суғориладиган ерларни таъмирлашга доир шошилинч чоралар тўғрисида» қарор қабул қилди.

Бу ҳужжатда Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгашига ҳамда вилоятларнинг ҳокимликларига катта сарф-харажатларни талаб қилмайдиган хўжалик ички заҳираларидан қишлоқ хўжалиги оборотига киритиладиган майдонларни аниқлаш, белгиланган ишларни амалга ошириш учун мелиорация жиҳатидан носоз ерларнинг зарур майдонини сув хўжалиги ташкилотларига бериш, Давлат истиқболни белгилаш ва ҳисоб комитетига, Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлигига мазкур мелиорация тадбирларини амалга ошириш учун зарур маблағни топиш топширилди.

ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИ ҚАРОРИГА ШАРҲ

Ўзбекистон Республикасидаги суғориладиган ерлар 4,3 миллион гектарни ташкил этади ва ўзбек халқининг чинакам миллий бойлиги, бебаҳо мулки ҳисобланади. Ҳозирги вақтда айни суғориладиган ерлар ривожланган деҳқончилик санъат мажмуининг асоси бўлиб, Ўзбекистон аҳолиси тўртдан уч қисми турмушининг асосий манбаидир.

Сув хўжалиги ва қишлоқ хўжалиги ходимларининг бир неча авлоди барпо этган мураккаб ирригация ва мелиорация тизими туфайли об-ҳаво шароитлари қандай келишига қарамай, қишлоқ хўжалик экинларидан хорижий мамлакатлардаги даражадан қолишмайдиган миқдорда кафолатли ҳосил олинишини таъминланмоқда.

Республикамизда қандай ноёб ва мураккаб сув хўжалиги мажмуи борлигини, халқни сув билан таъминлаш, ерларнинг қулай мелиоратив ҳолатини ва унумдорлигини сақлаб туриш учун давлат қанчалик кўп сарф-харажат қилаётганини ҳамма ҳам тасаввур қила олмайди. Бир гектар ерни суғориш Ўзбекистон Республикаси учун камида 15 минг сўмга тушишини одамлар билганда эди, улар сувнинг аҳамиятини яхшироқ тушуниб етган ва қадрлаган бўлур эдилар.

Бу муаммоларнинг аҳамияти беқиёслигини англаб ҳар йили давлат маблағи ҳисобига 50 минг гектардан 100 минг гектаргача янги ерлар қишлоқ хўжалик оборотига киритилди ҳамда юз минг гектар ва ундан кўпроқ қадимдан ҳайдаладиган ерларни таъмирлаш ва мелиоратив ҳолатини яхшилаш ишлари амалга оширилди. Шу туфайли республика аҳолиси жуда тез кўпаяётганига қарамай, жон боши ҳисобига суғориладиган экинзорлар майдони муқим равишда муайян даражада таъминланди, бошқа эҳтиёжлар учун қишлоқ хўжалиги оборотидан ерлар ажратилганида уларнинг ўрни қоплаб келинди. Бироқ шунга қарамай, ана шу даврда аҳоли жон бошига тўғри келадиган экинзорлар 0,24—0,3 гектардан 0,14—0,2 гектарга тушиб қолди.

Иқтисодий қийинчиликлар сабабли республикада сўнгги йилларда умуман мелиорация қурилиши кескин даражада камайди. Янги ерларни ўзлаштириш суръатлари 50-йиллардаги даражага тушиб қолди, ерларни таъмирлаш ҳажми эса 80-йилларнинг иккинчи ярмида эришилган ерларнинг мелиоратив ҳолатини сақлаб туришга имкон бермай қўйди.

Бир қанча минтақаларда ерларнинг ҳолати ёмонлашди ва жиддий эътибор беришни, соғломлаштиришни талаб қилмоқда. Қайтадан шўрланиш белгилари пайдо бўлиб қолди, бу эса унумдорликка ва пировард натижада қишлоқ хўжалик экинлари ҳосилдорлигига салбий таъсир қилади.

Моддий-техникавий ресурслар нархининг ошиб кетганлиги ва маблағ етишмаслиги хўжаликларнинг ер-сув ресурсларидан оқилона фойдаланишга муносабатини ўзгартирди. Шу баҳона билан кўпгина хўжаликларда хўжалик ички ирригация-мелиорация тармоқларини яхши ҳолда сақлаш ишлари тўхтатиб қўйилди. Ҳолбуки, ерлар мелиоратив ҳолатининг 70 фоизи аслида ана шу тармоқларнинг аҳволига боғлиқ. Бундан ташқари сувни тежайдиган технология билан шуғулланмай қўйишди.

Республика ҳукумати иқтисодий қийинчиликларга қарамай, Ўзбекистон мустақиллигининг дастлабки йили — 1992 йилда сув хўжалиги мажмуини пул билан таъминлаш учун, суғорма деҳқончилик негизини сақлаб туриш учун мумкин бўлган ҳамма ишни қилди. Бироқ, республика аҳолисини озиқ-овқат маҳсулотлари билан, турли тармоқларни хомашё билан барқарор таъминлаш ҳамда аҳоли жон бошига тўғри келадиган суғорма экинзорлар камайиб кетишига йўл қўймаслик учун мелиорация қурилишида туб бурилиш қилиш талаб этилади.

Президент Ислом Каримов республика ҳаёти учун унинг иқтисодиётида суғориладиган ерларнинг аҳамиятини тўла тушуниб, ўзбек халқининг бу бойлиги бебаҳолигини англаб, Вазирлар маҳкамасининг суғориладиган ерларни сақлаш ва кенгайтиришга алоҳида эътибор бериш тўғрисидаги қарорига имзо чекди.

ЯНГИ ЙИЛНИНГ ДАСТЛАБКИ ОДИМЛАРИ

ШУ СОНГА ХАБАР

ТЕЗКОРЛИК БИЛАН

Хоразм пахта заводларига топширилган ҳосилнинг учдан бир қисми жадвалда белгиланганидан олдин қайта ишлаб бўлинди. Корхона ходимлари олинадиган фойда, иш ҳақи маҳсулот сифатига боғлиқлигини яхши биладилар. Шу сабабли мураккаб машина-ускуналарни хом ашёнинг навига қараб тез-тез қайта созлашга тўғри келмоқда. Бу ишда созловчилардан ташқари технология жараёнини таъминлайдиган ҳамма ходимлар қатнашмоқдалар.

Бундай иш тутиш, шунингдек новаторларнинг таклифларидан фойдаланиш Гурлан, Урганч, Хонқа пахта заводларида ишлаб чиқариш муаммоларини муваффақиятли ҳал этишга имкон бермоқда.

•

ҚИШЛОҚДАГИ ЦЕХЛАР

Андижон шаҳри яқинидаги Охунбобоев номли давлат хўжалигида «Ҳоқон» савдо маркази ҳузурида ишга туширилган янги қандолат цехи усталари ҳамқишлоқларининг янги йил дастурхонига қўйиш учун 15 хил маҳсулотни савдога чиқардилар.

Бу Андижон район матлубот уюшмаси ишлаб турган савдо марказларида сўнгги вақтда очган жуда кўп цехлардан биридир. Янги қурилиш бошламай, мавжуд бинолардан тўғри фойдаланиш ҳисобига музқаймоқ, бодроқ, шарқ ширинликлари, колбаса, консервалар ишлаб чиқариш йўлга қўйилди, тикувчилик ва ёғочсозлик цехлари ишга туширилди, ўнлаб новвойхоналар маҳсулот ишлаб чиқармоқда.

(ЎзА мухбирлари).

УНУМДОРЛИК ОШМОҚДА

Зоминдаги бадиий буюмлар фабрикаси ёш жамоалардан. Корхона ташкил этилганига атиги 20 йил тўлди. Лекин шунга қарамай корхонада 30 номдаги буюмлар тайёрланмоқда. Булар — турли ўрин-кўрпалар, кўрпачалар, болалар ва эркаклар кўйлаклари, медицина ва ишчи ҳалатларидан иборат. Бу маҳсулотлар фақат Зомин районида эмас, балки бутун Жиззах вилоятида машҳур.

Хом ашё етишмаётганлигига қарамай ўтган йили корхона 2 миллион сўмдан кўпроқ соф даромад олди. Бу ютуқлар корхона директори Тамара Толипова номи билан боғлиқ. У иш фаолиятини 15 йил аввал бошлаганди. Тўрт йил бўлдики, у шу корхонада директор. Фабрикада эскириб қолган асбоб-ускуналар янгиланди, ишлаб чиқариш технологияси тўла қайта қурилди.

Суратларда: 1. Тикувчи-мотористка Гулбаҳор Бозорова. 2. Илғор ишчилардан (чапдан ўнгга) Инобат Тўйчиева, Сабоҳат Дўстмуродова, Дилфуза Асилбекова, (ўртада) цех бошлиғи Зулфия Хорунова. 3. Корхонанинг тикув цехида.

Б. ТЎРАЕВ олган сурат. (ЎзА).

● ТУРМУШ ЧОРРАҲАЛАРИДА

ОҒЗИ ОШГА ЕТГАНДА...

Номозов Турсунбойнинг энди оғзи ошга етганда... бурни қонади. Қарийб ўн беш минг сўм маоши бўлган ишидан айрилди. Ва бунга ўзи айбдорлигидан чеккасини қашлаб қолди.

Турсунбой Шўрчи дон маҳсулотлари корхонасида мотовоз ҳайдарди. Кунларнинг бирида корхона қоровули Пардаев Ҳайдар унинг атрофида парвона бўлиб қолди. «Оғажоним, Турсунбой, тўрт халтагина унни машинага ортайин, дарвозадан чиқариб бергин», деди. «Тағин хавфсирама, омборчининг ёрдамчиси билан гаплашганман, оғзини мойлаганман» деб қўшиб қўйди.

Турсунбойи тушмагур, қоровул менинг ҳам оғзимни мойлар-ов, деб хаёл қилдими ёки шунчаки холис хизмат кўрсатгиси келдими, ҳар ҳолда Ҳайдарбойнинг айтганига хўп, деди ва... «қопқон»га тушиб қолди. Корхона маъмурлари унга, энди сен билан қозилашиб юрмайлик, аризани ёзгину, ишдан кетгин, дейишган экан. Лекин у «ноумид шайтон» деб ўйлади ва авф этилишини сўраб икки-уч бор Абдимурод Ҳусанов (директор)нинг ҳузурига кирди.

Бир музокараларининг устига мен ҳам бориб қолдим.

— Оғзи куйган қатиқни пуфлаб ичар, — деди А. Ҳусанов. — Меҳмонхонамиздан телевизорни ўғирлатдик. Тикувчилик цехимизнинг машиналарини «сув» қилиб кетишди. Ҳатто дераза пардаларимизни ўғирлашяпти... Ўғирликни милицияга оширсак, айбдордан эллик сўм жарима ундирадию, яна ўзимизга қайтариб юборишади (жазонинг юмшоқлигидан ўғирлик кўпайиб кетаяпти-да). Бунинг устига Турсунбой ошнамиз илгари ҳам кепак ўғирлаётиб қўлга тушганлар. Энди авф йўқ. Бурнини тортиб уч-тўрт кун ўзига иш қарасин-чи, кейин тушунар ғирромлиги неча пулга тушганини...

Бунга қўшилмай иложингиз қанча?!

Олимжон УСАНОВ,
«Ўзбекистон овози» мухбири.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони

Э. САМАНДАРОВНИ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ БОШ ВАЗИРИНИНГ ЎРИНБОСАРИ ВАЗИФАСИДАН ОЗОД ЭТИШ ВА МАЗКУР ЛАВОЗИМНИ ТУГАТИШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг тузилишидаги ўзгартишлар муносабати билан Эркин Самандаров Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари вазифасидан озод этилсин ва мазкур лавозим тугатилсин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти
И. КАРИМОВ

Тошкент шаҳри, 1993 йил 7 январь.

Ўзбекистон Республикасининг Қонуни

ТРАНСПОРТ ВОСИТАЛАРИ ҲАМДА БОШҚА ЎЗИЮРАР МАШИНА ВА МЕХАНИЗМЛАР ЭГАЛАРИДАН ОЛИНАДИГАН СОЛИҚ ТЎҒРИСИДА

1-модда. Солиқ тўловчилар

Ўзбекистон Республикаси ҳудудида жойлашган ва ҳаво тўлдирилган резина ғилдиракли транспорт воситаларига ҳамда бошқа ўзиюрар машиналар ва механизмларга эга бўлган юридик ва жисмоний шахслар (шу жумладан ажнабий шахслар) транспорт воситалари ҳамда бошқа ўзиюрар машина ва механизмлар эгаларидан олинадиган солиқни тўловчилар ҳисобланади.

2-модда. Солиқ тўлаш тартиби ва муддатлари

1. Транспорт воситалари ҳамда бошқа ўзиюрар машина ва механизмлар эгаларидан олинадиган солиқ ҳар йили тўланади. Солиқ транспорт воситалари рўйхатдан, қайта рўйхатдан ёки техник кўрикдан ўтказилгунга қадар тўланади.

Транспорт воситалари эгаларидан олинадиган солиқ тўловлари суммаси тўловчилар — корхоналар ва ташкилотлар томонидан маҳсулот ишлаб чиқариш ва сотиш, бажарилган ишлар ҳамда хизматларга доир харажатлар таркибига киритилади.

2. Солиқни тўлаш муддатлари халқ депутатлари туман, шаҳар Кенгашлари ва шаҳарлардаги туман ҳокимлари томонидан, лекин 1-июлдан кечиктирмасдан белгиланади.

3-модда. Солиқни ҳисобга ўтказиш ва ундан фойдаланиш тартиби

Транспорт воситалари ва бошқа ўзиюрар машина ва механизмлар эгаларидан олинадиган солиқ пули тегишли маҳаллий бюджетларга ўтказилади ва йўлларни таъмирлаш, қуриш ҳамда ободонлаштириш учун ишлатилади.

4-модда. Солиқ ставкалари

Транспорт воситалари ҳамда бошқа ўзиюрар машина ва механизмлар эгаларидан олинадиган солиқ миқдорини Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси белгилайди.

5-модда. Солиқ бўйича имтиёзлар

1. Транспорт воситалари ҳамда бошқа ўзиюрар машина ва механизмлар эгаларидан олинадиган солиқдан қуйидагилар озод этиладилар:

давлат бюджети ҳисобида турадиган муассаса ва ташкилотлар;

пахта териш, дон йиғиш комбайнлари ҳамда бошқа махсус комбайнлар эгалари;

шаҳарларда (таксидан ташқари) ва шаҳар атрофига қатнаб йўловчилар ташувчи умумфойдаланишдаги автотранспорт корхоналари;

Улуғ Ватан урушининг қатнашчилари, Ватанни ҳимоя қилиш бўйича бошқа жанговар операцияларда ҳарбий қисмларда, штабларда ва ҳаракатдаги армия таркибига кирувчи муассасаларда хизматини ўтаган ҳарбий хизматчилар, шунингдек собиқ партизанлар, байналмилалчи жангчилар жумласидан бўлмиш шахслар;

қўл билан бошқариладиган мотоколяскаси ва автомобили бор ногиронлар.

2. Солиқ:

а) йўлларни таъмирлаш ва қарамоғида сақлаш ишларида банд бўлган йўл хўжалиги корхоналари ҳамда ташкилотларининг транспорт воситалари ва механизмлари учун;

б) давлат дастурлари бўйича Ўзбекистон Республикаси қуролли кучлари учун кадрлар тайёрлашда фойдаланиладиган транспорт воситалари ва механизмлари учун ундирилмайди.

6-модда. Солиқ тўловчиларнинг жавобгарлиги

Транспорт воситалари ҳамда бошқа ўзиюрар машина ва механизмлар эгаларидан олинадиган солиқни ўз вақтида тўламаган солиқ тўловчилар муддати ўтказиб юборилган ҳар бир кун учун (шу жумладан тўлов тўланган кунни қўшган ҳолда) қарз суммасининг 0,5 фоизи миқдоридаги пеня билан тўлайдилар.

Нотўғри солинган солиқни бутун ўтган давр учун қайта кўриб чиқилишига йўл қўйилади.

7-модда. Ушбу Қонунни қўлланишга доир йўриқнома

Ушбу Қонунни қўллашишга доир йўриқнома Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги билан келишилган ҳолда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Давлат солиқ бош бошқармаси томонидан чиқарилади.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1992 йил 9 декабрь.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ КЕНГАШИНИНГ ҚАРОРИ

«ТРАНСПОРТ ВОСИТАЛАРИ ҲАМДА БОШҚА ЎЗИЮРАР МАШИНА ВА МЕХАНИЗМЛАР ЭГАЛАРИДАН ОЛИНАДИГАН СОЛИҚ ТЎҒРИСИДА»ГИ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ҚОНУНИНИ АМАЛГА КИРИТИШ ҲАҚИДА

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши ҚАРОР ҚИЛАДИ:

1. «Транспорт воситалари ҳамда бошқа ўзиюрар машина ва механизмлар эгаларидан олинадиган солиқ тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни 1993 йил 1 февралидан бошлаб амалга киритилсин.

2. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси 1 февралгача бўлган муддатда:

— транспорт воситалари ҳамда бошқа ўзиюрар машина ва механизмлар эгаларидан олинадиган солиқ миқдорини белгиласин;

— ҳукуматнинг, вазирликлар ва давлат идораларининг меъёрий ҳужжатларини мазкур Қонунга мувофиқ ҳолга келтирсин;

—қонуннинг қўлланилишини таъминловчи зарур ҳужжатлар чиқарилишини таъминласин.

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг Раиси
Ш. ЙЎЛДОШЕВ.

Тошкент шаҳри, 1992 йил 9 декабрь.

• *«Ўзбекистон овози»га жавоб берадилар*

ДИРЕКТОР ИШДАН ОЛИНДИ

Нишон районидаги А. Яссавий номли мактабнинг ўқитувчиси Абдуназир Ғойибовнинг «Ўзбекистон овози»га ёзган танқидий хати 1992 йил 6 октябрь куни мактаб ўқитувчилар жамоаси йиғилишида муҳокама этилди. Унда кўрсатилган далил-исботлар тўла тасдиқланди.

Таълим-тарбия ишларини сусайтириб юборганлиги учун мактаб директори Жўра Ғойибов ўз вазифасидан озод этилиб, мактабга янги директор тайинланди. Мактабда таълим-тарбия ишлари яхшиланмоқда. Бошланғич синф ўқувчилари ўз ихтисослари бўйича иш билан таъминланмоқда.

Текшириш натижасидан мақола муаллифи қониққанлигини маълум қилди.

С. МИРОВА,
вилоят халқ таълими бошқармасининг бошлиғи.

«АВВАЛО МИЛЛИЙ ҒУРУР КЕРАК»

Шу сарлавҳа остида «Ўзбекистон овози» газетасининг 1992 йил 19 сентябрь сонида чоп этилган мақолада Тошкент шаҳар Яккасарой район ички ишлар бўлимида давлат қонунининг бажарилиши борасидаги камчиликлар танқид остига олинган эди.

Текширув чоғида мақолада кўрсатилган камчиликлар бартараф қилинди. Жумладан, навбатчилик қисми, бўлим биносининг пештоқига ўрнатилган ёзувлар, бўлим раҳбарларининг фуқароларни қабул қилиш тартиби давлат тилига ўзгартирилди. Ички ишлар бўлимининг биносига кираверишдаги В. И. Ленин ҳайкали олиб ташланди. Ўзбекистон Республикасининг давлат тили ҳақидаги қонунининг бажарилиши ички ишлар бўлими раҳбарияти томонидан назорат остига олинди.

К. ҒОПУРОВ.
Тошкент шаҳар Ички ишлар бошқармаси бошлиғи.

• *ДАВЛАТ НАЗОРАТЧИЛАРИ ИШ ТАЖРИБАСИДАН*

ХУСУСИЙ МУЛКЧИЛИК КУРТАКЛАРИ

Сирдарё вилоятида хусусий ва кичик корхоналар, ширкатлар фаолияти қандай назорат қилинмоқда?

• Вилоятимизда ишлаб чиқаришнинг бошқа турлари қатори хусусий мулкчилик кўринишлари ҳам аста-секин ўзига йўл очмоқда. Ёш ва ғайратли, айни пайтда тажрибали мутахассис Абдураим Мамашоевнинг «Тошгул» хусусий корхонасининг пайдо бўлиши, унинг босиб ўтган йўли ва бугунги ишлари, натижалари, фикримизга мисол бўла олади.

Дастлабки қадамлар ҳар жойда ҳам осон кечавермайди. Айниқса, тадбиркорлик, ишлаб чиқариш, яратувчилик, соҳаларида. Масалага шу томондан қараганда ёш тадбиркор А. Мамашоевга ҳам дастлабки қадамларни қўйиш осон бўлгани йўқ. Биринчидан, у иш бошлаётган пайтларда ҳали атрофдаги муҳит хусусий мулкчилик сиёсатига яхши тайёр эмас эди. Иккинчидан эса, энг муҳими — масалаларнинг асосий томони, яъни моддий-техника таъминот жумбоқларини ҳал этиш лозим эди. Тадбиркор йигит бу йўлларнинг борини муваффақиятли босиб ўтди. Илгари у қадар яхши самара бермаётган, лекин ишлаб чиқариш имкониятлари катта бўлган Янгиер тикув-атторлик фабрикасининг чарм тикиш цехини хусусийлаштириб, бу жойни бўлажак катта яратувчилик ишлари учун марказ қилиб олди.

«Тошгул» корхонасида ҳозир қарийб юз киши меҳнат қилмоқда. Ташкил топгандан буён икки йиллик вақт мобайнида анчагина ибратли ишлар амалга оширилди. Энди корхона йилига 120 минг дона қўй терисини қайта ишлаш қувватига эга. Бу — 25—30 миллион сўмлик маҳсулот, демакдир. Сирдарё вилоятидан ташқари Жиззах, Самарқанд, Қашқадарё вилоятлари қўйчилик хўжаликлари ҳамда гўшт комбинатларидан тери маҳсулотлари олинаётир.

Тадбиркорлик билан иш юритилиши туфайли давлатдан олинган қарзлар узилиб, йилнинг сўнгги чорагида корхона 710 минг сўм соф фойда кўрди. Бу эса унинг келажагига катта умид билан қарашга асос бўлди.

Корхонанинг тери ошлаш ва тикиш цехлари бор эди. Яқинда эса бичиш цехи ишга тушди. Натижада корхона ҳозирги давр талаблари асосида маҳсулот тикиб чиқариш имконига эга бўлди.

Бу ерда кадрлар малакасини оширишга, шу йўл билан маҳсулот сифатини яхшилашга алоҳида эътибор берилмоқда. Бош модельер, яъни бичувчи Елена Аҳмеджанова Ригадаги нуфузли ўқув юртларидан бирини имтиёзли диплом билан тугатиб келди. Малакали ишчи ва хизматчилар, тикувчилардан Зоя Юсупова, Ваҳоб Наврўзов, Равшан Қорабоев, Тўхта опа Сувоновалар корхонанинг фахри.

Мутахассисларнинг таъкидлашларича, республикамизда тери-мўйна маҳсулотларидан кийим-кечак ва бошқа халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқарадиган корхона фақат Андижон ва Бухородагина мавжуд холос. Янгиердаги хусусий корхона эса уларнинг учинчиси ва энг кенжасидир.

Республикамиз тери маҳсулотларига бой бўлган ўлка. Лекин хом ашёни бошқа жойларга сув текин нархларда бериб юбораётирмиз. Ҳозир бу корхонада қўй терисидан шу қадар чиройли ва бежирим маҳсулотлар чиқарилмоқдаки, кўриб ҳавасингиз келади. Агар биз мол ҳамда бошқа терилардан ҳам маҳсулот тайёрлашни ўрганиб олсак, буларнинг натижасини тез орада кўришимиз мумкин. Бунинг учун эндиликда давлатдан ёрдам кутиб ўтирмай, хусусий мулк эгаларига кўпроқ имкон яратиб беришимиз керак. Бу соҳадаги имкониятлар нақадар катта экани, вақтни ҳам, маблағни ҳам тежаб, ўз ўрнида фойдаланиш мумкинлигини «Тошгул» корхонаси мисолида кўрса бўлади.

Сирдарё вилоятида хусусийлаштириш ишларининг бошланганига бир йилча бўлаётир. Лекин ҳозирча бу тадбир савдо, маиший хизмат соҳасидаги айрим ишлардан нари ўтаётгани йўқ. «Тошгул» корхонаси саноат соҳасида ҳозирча ягона мисол бўлиб турибди.

Хўш, кичик корхона ва ширкатлар дунёсида ишлар қандай? Вилоят давлат солиқ инспекцияси томонидан берилган маълумотга кўра, ҳозирги пайтда 75 та ширкат ва 270 кичик корхона фаолият кўрсатиб, уларда 6142 киши меҳнат қилмоқда. Улар кучи билан вилоятда 216 миллион сўмликдан ортиқ маҳсулот ишлаб чиқарилди. Маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажмини ўтган йилнинг шу даврига нисбатан таққослаб кўрадиган бўлсак, у ҳолда ишлаб чиқариш 250 фоизга ўсганини кўрамиз. Бу чиндан ҳам эътиборга лойиқ ҳолдир.

Ҳозирги пайтда ўз ишларини шу кун талаблари даражасида йўлга қўя олган кичик корхоналар ҳақида гап кетганда, биринчи галда Сайхунобод районидаги «Пахтакон», «Гўзал», Янгиер шаҳридаги «Марчелла» кичик корхоналари, Ширин шаҳридаги ижара трикотаж цехи ва бошқалар тилга олинмоқда.

Лекин юқоридагилар билан бир қаторда, вилоятдаги ширкатлар ва кичик корхоналарнинг ишларида жиддий камчиликлар ҳам борки, уларнинг иложи борича тезроқ бартараф этилиши — энг аввало вилоят аҳолиси манфаатларига хизмат қилган бўлур эди.

Вилоятдаги кичик корхона ва ширкатларнинг асосий қисми ҳам камқувватли, ночор аҳволда. Уларнинг деярли 80 фоизи ўрта ҳисобда 10 — 20 киши ишлайдиган майда жамоалардир. Жойлардаги ҳокимиятлар эса улар фаолиятига бефарқ қараб келмоқдалар. Хусусан, улар учун жой ажратиш, моддий-техник базасини мустаҳкамлаб, ишлаб чиқаришни жонлантириб олишлари учун хом ашё ажратиш ёки уни топишда ёрдам кўрсатиш, транспорт билан таъминлаш муаммолари энг оғир масалалардан бўлиб қолаётир. Бундай шароитда ким ҳам ғайрат билан ишлай олади дейсиз.

Ана шу сабаблар учун ҳам бир тарафдан янгилари тузилса, иккинчи тарафдан илгаригилари қийинчиликларга дош бера олмай тарқалиб кетмоқда. Мана, шу ўринда бир мисол. Агар шу пайтга қадар ташкил топган барча кичик корхоналар сақлаб қолинганида, улар сони 515 тадан ошиб кетган бўларди. Лекин унча кўп бўлмаган вақт оралиғида 183 та кичик корхона ва ширкат фаолият кўрсата олмай қолди. Уларнинг номи бору — ўзи йўқ. Бундай ҳол Гулистон шаҳри, Шароф Рашидов, Оқолтин ва Сирдарё районларида кўпроқ учрамоқда. Ўз-ўзидан равшанки, демак, бу жойларда уларнинг ҳақиқий жонкуярлари топилмаётир.

Вилоят давлат назорати бошқармаси ходимлари тегишли орган ва идоралар билан ҳамкорликда ширкатлар, кичик корхоналар ишлари юзасидан атрофлича текшириш ўтказар экан, антиқа мисолларга дуч келдилар. Баъзи жойларда халқ манфаатлари шиор қилиб олиниб, жамоат, давлат мулки талон-торож қилинмоқда. Баъзи ҳолларда эса устамон «тадбиркорлар» давлат солиқларидан қочиб юрибдилар, яна бошқа жойларда кўзбўямачилик палак отмоқда.

«Маҳсулот» кичик корхонаси раҳбарлари дастлаб аҳолидан қишлоқ хўжалик маҳсулотларини сотиб олиш, сақлаш, қайта ишлаш ва аҳолига етказиб беришни ваъда қилган эдилар. Лекин орадан кўп ўтмаёқ эзгу ниятлар бу ёқда қолиб, корхона раҳбарлари очиқдан-очиқ кўзбўямачиликка ўтиб олдилар.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг шахсий томорқа эгаларини қўллаб-қувватлаш ниятида чиқарган Фармонига асосан районга ажратилган 2 миллион 176 минг сўм пул тўғридан-тўғри «Маҳсулот» ҳисобига келиб тушди. Корхона эгалари ана шундай катта маблағнинг 1 миллион 336 минг сўминигина асосий воситалар сотиб олишга қолдирдилар, холос. Маблағнинг қолган қисми эса бошқа нарсаларга, бошқа жой ва одамлар ҳисобларига «сув» бўлиб кетди.

Собиқ директор Илҳом Эргашев «Маҳсулот»га раҳбар бўлиш билан бир пайтнинг ўзида яна бир кичик корхона — «Семурғ»нинг ҳам хўжайини бўлиб олган эди. Қаранг, узоқни кўра биладиган одамларда ҳамма нарса олдиндан режа асосида қилинган. У киши ўз мавқеидан фойдаланиб, Сирдарё вилояти бош таъминот бошқармасидан «Маҳсулот» учун, аниқроғи ,шахсий томорқа хўжаликларини ривожлантириш ташвишида юрган бечораларга ажратилган — 20 куб метр ёғоч, 10 та сув насоси, 2 та видеомагнитафон, 10 минг дона электр лампочкаси ва бошқа маҳсулотларни «Семурғ»га ўтказиб берди. Яна булардан ташқари «Маҳсулот» раҳбари кичик корхона ҳисобидан вилоят «Саёҳат» уюшмасига 35 минг 182 сўм пул ўтказган. Бундай хатти-ҳаракатларни кўриб, беихтиёр таажжубда қоласан, киши. Бир ёқда Президентимиз, давлатимиз одамлар манфаатларини ўйлаб, томорқа хўжаликлари тараққиёти учун йўқ жойлардан пул топиб берсалару, бошқа ёқда уни Эргашев сингари шахслар ўзларининг шахсий манфаатлари йўлида ҳар ёқларга сочиб, йўқ қилсалар. Шу ҳам инсофданми?

«Маҳсулот» корхонасининг ички ҳисоб-китоб ишларида тартиб йўқ, бухгалтерия ҳисоблари юзасидан тегишли дафтарлар юритилмаган, корхонанинг ташкил топганига бир йилдан ошаётганига қарамай давлат солиқ инспекциясига ҳисобот берилмаган.

Якка тартибдаги хўжаликларнинг манфаатларини ўзларининг қора ишларига қалқон қилиб олган, аслида эса давлат ташкилотларидан олинаётган камёб молларнинг устига катта пул қўйиб, олиб-сотарлик, чайқовчилик қилаётган бу сингари кичик корхоналар фаолиятидан кимга фойдаю кимга зиён? Биз текшириш якунларини тегишли идора ҳамда давлат органларига тақдим этар эканмиз, ана шу савол устида жиддий ўйлаб кўришларини тавсия этдик.

Афсуски, бугунги кунда жамиятимиз тараққиётига жиддий тўсқинлик қилаётган, яратувчилик йўлидаги амалий ишлар ўрнига кўзбўямачилик билан шуғулланаётган юқоридаги сингари ширкатлар, кичик корхоналар ягона эмас. Текшириш жараёнида давлат назоратчилари вилоят бўйича 24 та ширкат ва кичик корхонани ёпиш мақсадга мувофиқ эканини асослаб бердилар ҳамда тегишли идора ва ташкилотларга ўз хулосаларини йўллади. Вилоятдаги «Наврўз», «Орзу», «Тадбиркор» «Ҳамкор», «Темп» кичик корхоналари, Абдусаттор хусусий дўкони ва бошқаларни бунга мисол қилиб кўрсатиш мумкин. Ана шундай кичик корхона, ширкат, хусусий дўконлар орасида солиқ тўловларидан ўзини четга олиб юрганлари ҳам, ёки ўз иши қолиб бошқа фаолият билан шуғулланаётганлари ҳам, кўзбўямачилик йўлига ўтиб олганлари ҳам бор. Сайҳунобод районидаги «Мерей» ва «Нажот» ширкатлари эса ўзларининг ҳеч нарсага қодир эмасликларини кўрсатганлари учун ҳам ёпиб қўйилди.

Ширкатлар ва кичик корхоналар фаолиятини текшириш жараёнида давлат назоратчилари вилоят солиқ инспекцияси ходимлари ишидаги баъзи камчилик ва етишмовчиликлар борлигини аниқладилар. Ўрни келганда шуни таъкидлаш лозимки, ширкат, кичик корхоналар ишларини рўйхатга олиш, ҳисоб-китоб қилиб боришда солиқ инспекцияси билан вилоят истиқболни белгилаш ва статистика бошқармаси ўртасида пухта ҳамкорлик етишмайди. Оқибатда икки идора томонидан берилаётган кўрсаткичлар турлича бўлиб қолаётир. Биз ҳар икки ташкилот раҳбарлари олдига бундай тафовутлар ҳамда камчиликларни бартараф этиш вазифасини қўйдик. Ҳозир ана шу муаммоларни ҳал этиш йўлида иш олиб борилаётир. Иккинчидан эса, текшириш жараёнида назорат ва бошқа ташкилотларга ёрдам чораларини кўрдик. Жумладан, вилоят Давлат назорати бошқармаси тегишли район, шаҳар, давлат назорати инспекциялари билан ҳамкорликда ўтказилган текширишлар натижасида юқоридаги каби турли ташкилотлар томонидан тўланмай келинаётган 3 миллион 582 минг сўмлик тўловлар аниқланиб, шундан 3 миллион 383 минг сўми маҳаллий бюджетга туширилди. Шунингдек, 198,6 минг сўмлик тўловлар ҳам бюджетга ундириб олинди.

Ширкатлар, кичик корхоналар фаолиятини атрофлича текшириш ва қатъий назорат остига олишдан кўзланаётган асосий мақсад — уларни ёпиб қўйиш ёки ишини сусайтириш эмас, балки улар фаолиятига кўп томонлама ёрдам беришдир. Афсуски, юқорида таъкидлаб ўтилганидек, маҳаллий ҳокимият идоралари ҳам, бошқа тегишли ташкилотлар ҳам ҳозирча шу кун талаби даражасида ишлаётганлари йўқ.

Мана, оддийгина кредит, яъни қарз бериш муносабатларини олиб кўрайлик. Ўтган йилнинг 9 ойи мобайнида вилоятдаги ширкатлар ва кичик корхоналар давлатдан бор-йўғи 28,5 миллион сўм кредит олдилар. Шундан 20,5 миллион сўм, яъни жами пулнинг 72 фоизи қисқа муддатга берилган қарзлардир. Хўш, бу аҳволда янги ташкил этилаётган кичик корхона, ёки ширкат, хусусий корхона ва дўконлар қандай қилиб оёққа туриб кетишлари мумкин? Шунинг учун ҳам ширкат ва кичик корхоналарда ишлаб чиқарилган маҳсулотлар ҳозирча деярли кўзга кўринмаётир ҳамда вилоят иқтисодини жонлантиришда ўзига муносиб нуфуз, ўрин олмаётир. Ваҳолонки, вилоятдаги фермер хўжаликлари аллақачон обрў топдилар ҳамда қўриқ воҳа аҳолисини чорва, озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлашдек муҳим ишга ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўша бошладилар.

Демак, бу ўринда асосий гап — жойларда бу ишларга нисбатан бўлаётган муносабатларда.

Тўғриси, жамоатчилик ўртасида ҳам, жумладан ҳатто бошқарув идораларида ҳам хусусий мулкчилик, ширкат ишларига ишончсизлик билан қараш ҳоллари йўқ эмас. Бу эски қусурлардир. Ҳақиқатан ҳам биз деярли 70 йиллик тарихимиз давомида хусусий мулкчиликни қаттиқ қоралаб келдик. Мана энди эса, бу соҳани кўтаришимиз, оёққа қўйишимиз, халқимиз манфаатлари йўлида уни кескин ривожлантиришимиз керак. Буларсиз бозор иқтисодига ўтишнинг иложи йўқ.

Тадбиркорлик фаолиятини янада ривожлантириш, кичик корхоналар, ширкатлар ва ижара корхоналари томонидан ишлаб чиқарилаётган маҳсулотларни кескин кўпайтириш, истеъмол бозорини асосли равишда бойитиш учун вилоятда барча имкониятлар мавжуд. Фақат бунинг учун ҳозирданоқ кескин, амалий чоралар кўрмоқ лозим.

Юқоридаги вазифалардан келиб чиқиб, бизнингча, Республикамиз Президентининг Фармонига асосан шаҳар ва район давлат назорати инспекциялари қошида ташкил этилган иқтисодий ислоҳотни амалга ошириш масалаларига доир қарорлар ижросини назорат қилувчи комиссиялар ўз ишларини ҳокимиятлар қошидаги ишбилармонлар билан шуғулланадиган комиссиялар, янги ташкил топаётган ишбилармонлар уюшмалари билан мувофиқлаштириб, ҳамкорликда олиб боришлари керак. Токи ҳар ким — ҳар ёққа қараб тортмасин, ҳар ким ўзича тадбир белгилаб — ўзича йўриқ чиқаравермасин.

Банкларимиз эса ишбилармонлар фаолиятини ривожлантириш учун узоқ муддатларга мўлжалланган кредитларга маблағ топиши муаммоларини ҳал этишлари лозим. Акс ҳолда бошқа барча нарсалар қуруқ гаплигича қолиб кетаверади.

Яна бу йўлдаги ишларни ривожлантиришнинг асосий шартларидан бири шуки, жойлардаги ҳокимиятлар ишбилармонларга ер, асбоб-ускуна, транспорт, хом ашё ажратиш муаммоларини пайсалга солмай ҳал этиши керак. Акс ҳолда сансолорлигу-қоғозбозликлардан чинакам ишбилармонлар безор бўлишлари, ишдан кўнгиллари совушлари мумкин.

Уларнинг ўринларини эса еб қочарлар ва фирибгарлару, кўзбўямачилар эгаллайдилар. Бу ҳолга асло бефарқ қарашимиз мумкин эмас.

Бу йўлдаги фаолиятимизда айниқса, халқ истеъмоли молларини ишлаб чиқараётган ижара ва қўшма корхоналар фаолияти ҳаётини кенгроқ қамраб олмоғимиз даркор. Чунки бизларга тез ва соз самара бера оладиган соҳа — ишлаб чиқаришнинг ана шу турларидир.

Шунингдек, солиқ инспекцияси идоралари, уларнинг ходимларига ҳам кўп нарсалар боғлиқ. Улар жойлардаги тегишли идоралар билан ҳамкорликда иш олиб бориб, назоратни кучайтиришлари, энг муҳими оёққа туриб келаётган корхона, ширкат, ижара ташкилотларини чўчитмай, одилона иш олиб боришлари, айни пайтда маҳаллий бюджет талабларини малакали равишда бажара билишлари керак. Чунки иқтисод ва ишлаб чиқаришда ҳамма нарса бир-бирига боғлиқ. Ожиз бюджет жамғармалар билан узоққа бориб бўлмайди, катта иқтисодий ишлар амалга ошмайди.

Вилоят Давлат назоратчилари эса бу соҳаларда фақат текширувчи, назорат қилувчи ёки кузатувчи сифатида эмас, балки амалий ёрдам кўрсатувчи ташкилот сифатида ҳам иш кўрмоқдалар. Улар бу борадаги ўзгаришларни кузатиб бориб, мавжуд камчиликларни очиб ташлаш, бартараф этиш билан бирга бошловчиларга амалий ёрдам бериш чораларини кўраётирлар ва бу борадаги ишларни янада кенгайтириш ниятидалар.

Зеро, ҳаммамизнинг мақсадимиз бир — ўз халқимиз, жонажон республикамиз манфаатларига хизмат қилишдир.

Номозбой НОРБОЕВ,
Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги давлат назорати қўмитасининг Сирдарё вилояти бошқармаси бош инспектори.

БИЛИМ ЮРТИДА ТАНТАНА

Қаршидаги Йўлдош Охунбобоев номли педагогика билим юрти ташкил этилганига 65 йил тўлди. Бу билим юрти Қашқадарё вилоятидаги энг кекса билим масканларидан бўлиб, у 1927 йилда ташкил этилган. Ўшанда бу даргоҳда бор-йўғи 10 тагина ўқитувчи ва 60 нафар талаба бор эди, холос. Ўтган йиллар мобайнида билим даргоҳи ҳар томонлама ўсди, камолотга етди. Эндиликда бу ерда кундузги ва сиртқи бўлимлар мавжуд. Талабалар сони ҳам 2 мингдан ошиб кетди. Улар олтита мутахассислик бўйича таълим олишаётир. Талабаларга 145 нафар юқори малакали ўқитувчилар сабоқ бермоқда. Минг ўринли ётоқхона, иккита ошхона талабалар ихтиёрида.

Шу кунларда билим даргоҳи байрам либосига бурканган. Шонли юбилей муносабати билан турли тадбирлар ўтказилмоқда.

Бундан албатта ўқитувчилар ҳам, талабалар ҳам шод.

СУРАТЛАРДА: 1. Билим юртининг мактабгача тарбия бўлими талабаларига ўқитувчи Танзила Эргашева ўйинчоқлар ясашни ўргатмоқда. 2. Жисмоний тарбия ўқитувчиси Муртоз Муродов талабалар билан.

Ш. ШАРОПОВ
олган суратлар. (ЎзА).

Мухлис илтимоси

КЕЧИКТИРМАЙ КЕЛТИРИШСА...

Қарийб ўттиз йилдан бери отахон газета — «Ўзбекистон овози»нинг мухлисиман. Ҳозирги қийин шароитда илгаригидек кўпгина газета ва журналларга обуна бўлишнинг иложи йўқ. Шунинг учун бутун умидимни «Ўзбекистон овози»га боғлаган эдим.

1992 йилги қоғоз танқислиги шароитида май ойидан обуначиларга газета юбориш тўхтатилиб, қайтадан ярим йилликка обуна амалга оширилди. Биз буни ҳам тўғри тушундик. Энг ёмони шундаки, газетани вақтида ололмаймиз. Чунончи, август ойида бор-йўғи битта газета қўлга тегди. Сентябрда тўртта, октябрда эса бирорта ҳам келтирилмади. Бир илтимосим — янги йилдан бошлаб «Ўзбекистон овози»ни ўз вақтида етказиб бериш чора-тадбирлари кўрилса.

Сайдаҳмат АРИНОВ,
Янгийўл райони.

(ЎзА).

ИНСОФ САРИ БАРАКА!

Осиё бозори

№ 9
1993 йил 8 январь

"ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ" ГАЗЕТАСИНИНГ АХБОРОТ-ТИЖОРАТ ИЛОВАСИ

ТАЙЁРА ЙЎЛОВЧИЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

ЙЎЛОВЧИЛАРНИНГ ТАЛАБЛАРИНИ ҚОНДИРИШ МАҚСАДИДА «ЎЗБЕКИСТОН ҲАВО ЙЎЛЛАРИ» МИЛЛИЙ АВИАКОМПАНИЯСИ 1993 ЙИЛНИНГ 1 ЯНВАРИДАН БОШЛАБ ҚУЙИДАГИ ЯНГИ РЕЙСЛАРНИ ЖОРИЙ ЭТДИ:

ХИ—4941 ТОШКЕНТ — БРЕСТ.

УЧИШ ВАҚТИ 04—45. ҚЎНИШ ВАҚТИ 08—45;

ХИ 4942 БРЕСТ — ТОШКЕНТ

УЧИШ ВАҚТИ 19—45. ҚЎНИШ ВАҚТИ 05—15.

РЕЙСЛАР ҲАФТАНИНГ 4 ВА 7 КУНЛАРИ «ТУ—154» ТАЙЕРАЛАРИДА АМАЛГА ОШИРИЛАДИ. УЧИШ ВАҚТИ МАҲАЛЛИЙ ВАҚТДА КЎРСАТИЛГАН.

УЧИШГА ЙЎЛОВЧИЛАРНИ, САЕҲАТЧИЛАРНИ ВА ИШБИЛАРМОН КИШИЛАРНИ ТАКЛИФ ЭТАМИЗ.

БУХОРО ХОНАТЛАСИ

Вилоят марказидаги пиллакашлик заводида хонатлас тўқиш цехи ишга туширилди.

Бунинг учун корхонанинг бўшаб қолган маъмурий биносидан фойдаланилди. Ҳозирча бу ерда тўртта дастгоҳ ўрнатилди. Уларнинг ҳар бири ойида 300 метр қимматбаҳо мато тўқиш қувватига эга.

Корхона раҳбарияти бундай дастгоҳлар сонини ўн бештага етказиш ниятида. Яқин йилларда эса корхонада замонавий технология билан қуроллантирилган хонатлас тўқиш цехи қурилади.

Нусратилло НАИМОВ.

СЕН ЕТИМ ЭМАССАН...

Яқинда Пахтаобод районидаги етим ва қаровсиз қолган болалар мактаб-интернатида қўшалоқ тўй бўлди.

Мактаб-интернатнинг 30 йиллиги ва етти нафар етим болаларнинг суннат тўйи ўтказилди.

Тўйболаларга янги кийимлар кийдирилди. Ҳар бирига омонат дафтарчаси очилиб, маълум миқдорда пул қўйилди.

— Шу муносабат билан 100 килограмм гуруч дамланиб, элга ош бердик, — деди Пахтаобод район ҳокими Усмонжон Иномиддинов, — мактаб-интернатнинг хайрия жамғармасига 200 минг сўм пул тушди...

Бозор иқтисодиётига ўтилган бугунги кунларда етим-есирларга муруввват кўрсатилиши атоқли шоир Ғафур Ғуломнинг «Сен етим эмассан» шеърини эслатади. Мен суннатга ётқизилган гўдакларга қарата: «Ўксимanглар, сизлар етим эмассизлар. Сизларни йўқлагувчи бағри кенг халқ бор», дедим.

Анорбой ҚУРОНБОЕВ.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МАРКАЗИЙ БАНКИНИНГ АХБОРОТИ

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки 1993 йил 6 январдан республика ҳудудида сўмга нисбатан чет эл валютасининг қуйидаги курси ўрнатилганлигини хабар қилади.

1 Австралия доллари	283 сўм 14 тийин
1 Австралия шиллинги	36 сўм 23 тийин
1 Англия фунт стерлинги	627 сўм 79 тийин
10 Бельгия франки	127 сўм 89 тийин
1 немис маркаси	254 сўм 97 тийин
1 голланд гульденги	226 сўм 75 тийин
1 Дания крони	65 сўм 75 тийин
100 Италия лираси	27 сўм 28 тийин
1 Канада доллари	325 сўм 58 тийин
1 Норвегия крони	59 сўм 78 тийин
1 АҚШ доллари	417 сўм 00 тийин
1 Финландия маркаси	77 сўм 61 тийин
1 француз франки	74 сўм 66 тийин
1 швед крони	58 сўм 05 тийин
1 Швейцария франки	282 сўм 39 тийин
10 Япония иени	33 сўм 31 тийин
1 ЭКЮ	496 сўм 69 тийин
10 испан песети	35 сўм 88 тийин
10 греция драхми	19 сўм 13 тийин
1 Ирландия фунти	669 сўм 12 тийин
1 Исландия крони	6 сўм 53 тийин
1 Кувайт динори	1376 сўм 42 тийин
10 Ливан фунти	2 сўм 27 тийин
10 Португалия эскудоси	28 сўм 28 тийин
1 Сингапур доллари	253 сўм 26 тийин
10 Туркия лираси	0 сўм 49 тийин

Эртакдаги паҳлавондек келбати,
Елкасида кўк булут бир парчаси.
Оқминор ҳам, кўкминор ҳам эмас бу —
Тошда унган Мустақиллик арчаси.

«ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ»НИ ҚАЕРДА, НЕЧА НУСХАДА ЎҚИШАДИ?

● 1992 ЙИЛ 1 ДЕКАБРГА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

Вилоятлар	1993 йил	1992 йил	Ўтган йилга нисбатан процент ҳисобида
Қашқадарё	**15414**	20895	73,7
Сирдарё	**13700**	17700	77,4
Фарғона	**13177**	46491	28,0
Тошкент	**11966**	33674	35,6
Наманган	**10954**	29524	37,1
Бухоро	**10105**	14606	69,1
Андижон	**10043**	41970	23,8
Хоразм	9029	26361	34,2
Жиззах	9000	15165	59,2
Самарқанд	8953	30148	30,0
Сурхондарё	6993	18185	38,5
Қорақалпоғистон	6107	16560	37,0
Тошкент шаҳри	4054	10660	37,7
Навоий	2726	—	—
Республика бўйича:	131231	380000	34,5

Районлар	1993 йил
1 Тошкент	**3112**
2. Оқолтин	**2926**
3. Шаҳрисабз	**2360**
4. Сирдарё	**2058**
5. Боёвут	**2034**
6. Мирзачўл	**2000**
7. Яккабоғ	**1834**
8. Дўстлик	**1790**
9. Ургут	**1733**
10. Қамаши	**1547**
11. Қува	**1508**
12. Норин	**1499**
13. Шаҳрихон	**1449**
14. Қарши	**1424**
15. Ғиждувон	**1364**
16. Амударё	**1338**
17. Гурлан	**1293**
18. Қўшкўпир	**1280**
19. Вобкент	**1257**
20. Балиқчи	**1251**
21. Сайхунобод	**1242**
22. Ўзбекистон	**1236**
23. Элликқалъа	**1232**
24. Нишон	**1186**
25. Касби	**1180**
26. Тўрткўл	**1155**
27. Чироқчи	**1124**
28. Наманган шаҳри	**1118**
29. Шовот	**1113**
30. Чортоқ	**1107**
31. Шароф Рашидов	**1105**
32. Бағдод	**1085**
33. Косон	**1085**
34. Гулистон	**1080**
35. Қўқон шаҳри	**1078**
36. Хонқа	**1075**
37. Жондор	**1061**
38. Наманган	**1049**
39. Риштон	**1028**
40. Олот	**1025**
41. Челак	**1012**
42. Қоракўл	**1009**
43. Шофиркон	**1000**
44. Ўрта Чирчиқ	994
45. Бешариқ	988
46 Олтиариқ	987
47. Задарё	919
48. Чуст	907
49. Андижон шаҳри	906
50 Тўрақўрғон	902
51. Ховос	902
52. Янгиер	902
53. Марҳамат	891
54. Бўка	886
55. Пешку	867
56. Ғазалкент	866
57. Иштихон	830
58. Музработ	828
59. Қизириқ	827
60. Бўз	825
61. Ромитан	823
62. Янгиқўрғон	817
63. Бахмал	807
64. Мирзаобод	801
65. Жалолқудуқ	793
66. Денов	775
67. Асака	772
68. Боғот	770
69. Учқўрғон	769
70. Шўрчи	767
71. Бувайда	761
72. Қарши	752
73. Ғузор	735
74. Урганч шаҳри	729
75. Самарқанд шаҳри	724
76. Жарқўрғон	722
77. Меҳнатобод	719
78. Поп	702
79. У. Юсупов	700
80. Қибрай	699
81. Косонсой	687
82. Олтинкўл	687
83. Беруний	661
84. Хива	650
85. Бухоро шаҳри	649
86. Пахтаобод	631
87. Булоқбоши	630
88. Бухоро	630
89. Китоб	627
90. Пахтачи	627
91. Зафаробод	613
92. Учкўприк	612
93. Пойариқ	591
94. Бекобод	582
95. Ангор	574
96. Паркент	573
97. Фориш	572
98. Ғаллаорол	554
99. Қизилтепа	541
100. Андижон	542
101. Фурқат	540
102. Қўрғонтепа	531
103. Оққўрғон	528
104. Хўжаобод	525
105. Янгиариқ	518
106. Янгийўл	518
107. Фарғона шаҳри	516
108. Зангиота	500
109. Жиззах	498
110. Пахтакор	481
111. Жомбой	481
112. Зомин	478
113. Уйчи	478
114. Избоскан	475
115. Зарбдор	475
116. Фарғона	470
117. Янгибозор	470
118. Урганч	461
119. Қуйи Чирчиқ	455
120. Гулистон шаҳри	452
121. Чиноз	448
122. Термиз шаҳри	437
123. Деҳқонобод	430
124. Когон	420
125. Музробод	416
126. Хўжайли	412
127. Хазорасп	410
128. Каттақўрғон	405
129. Навоий	401
130. Марғилон шаҳри	385
131. Конимех	385
132. Охунбобоев	374
133. Нарпай	373
134. Оқдарё	373
135. Хатирчи	370
136. Булунғур	364
137. Юқори Чирчиқ	356
138. Пискент	349
139. Навбаҳор	348
140. Пастдарғом	345
141. Қорасув	331
142. Тошлоқ	326
143. Қўнғирот	326
144. Данғара	320
145. Термиз	316
146. Тойлоқ	310
147. Жиззах шаҳри	300
148. Нурота	281
149. Гўзалкент	276
150. Қувасой шаҳри	275
151. Муборак	270
152. Қўшработ	267
153. Каттақўрғон шаҳри	265
154. Қумқўрғон	263
155. Олтинсой	262
156. Дружба шаҳри	260
157. Ангрен шаҳри	246
158. Сариосиё	238
159. Навоий	237
160. Узун	235
161. Чирчиқ	215
162. Ленинобод	214
163. Тахиатош	206
164. Оҳангарон	203
165. Ёзёвон	196
166. Арнасой	191
167. Янгийўл шаҳри	186
168. Комсомолобод	173
169. Шуманай	163
170. Баҳористон	160
171. Самарқанд	151
172. Бандихон	144
173. Бекобод шаҳри	144
174. Бойсун	170
175. Нукус шаҳри	135
176. Хонобод	125
177. Сўх	123
178. Зарафшон	117
179. Нуробод	107
180. Олмалиқ	97
181. Қораўзак	65
182. Ширин шаҳри	57
183. Чимбой	54
184. Бўзатов	45
185. Нукус	44
186. Кегайли	38
187. Томди	24
188. Учқудуқ	21
189. Тахтакўпир	10
190. Мўйноқ	9
191. Янгиобод	9

Юқоридаги рўйхатдан кўриниб турибдики, газетамизнинг собит мухлислари мамлакатимизнинг барча нуқталарида бор. Албатта, беш қўл баравар бўлмагани каби, обуначилар сони ҳам бир жойда кўпроқ, бошқа жойда озроқ... Табиийки, бу ҳол чиқишларимизнинг жуғрофиясига ўз таъсирини кўрсатади.

ОТ ЧОПСА ГУМБУРЛАР ТОҒЛАР ДАРАСИ...

ЁКИ НОРАЛИ БОЙМУРОДОВНИ ХОТИРЛАБ

ОЧЕРК

Улар дўст эдилар. Улар деганимизнинг бири — Норали Боймурод ўғли. Жарқўрғоннинг Кўртўғай деган қишлоғидан «Жилқиллак» деб аталувчи даҳасидан. Йили — бақар. Ўн учинчи йили туғилган эди.

Иккинчиси — Тожи Берди ўғли. Норали аканинг колхоз раисининг хизмат машинасини ҳайдарди. Шофёри эди. Раисдан ўн бир ёш кичик эди. Орада қариндош-уруғчилик бўлмаган. Дўст бўламиз деб аҳдлашув ёки тўн ёпишув бўлмаган.

Танишувлари шундай: қирқ иккинчи йилнинг ёзи эди. Тожи — ўн саккиз яшар йигит. Ўша йили у акаси (Зиёни) урушга кузатди. Ўша йили у терламадан вафот қилган ота-онасини дафн қилди. Сингиллари, бир укаси билан ҳувиллаган чайлада қолиб кетдилар. Уст-бош — юпун. Дастурхон — қуруқ, акадан хат-хабар йўқ.

Тожига кимдир ақл бўлди. Қиш келаяпти, капангни тузатиб қўй, деди. Тожи капасини тузатмади. Тузатолмади. Ўзининг қорнини, жигарларининг томоғини ўйлади. Эртадан кечгача далада. Иш бошида атала қайнатилади. Ишга чиқмаса, ишламаса, атала беришмайди. Улушидан унча-мунча тамшанган бўлади-да, аталанинг қолганини укаларига келтириб беради. Укалари чумчуқдай чирқиллашиб, атала ҳўплайдилар. Тожи кўз ёшимни укаларим кўрмасин, деб ташқарига чиқиб кетади...

Бир куни иш бошига раис келиб қолди. Гавдаси кичикроқ, лекин шакл-шамойили қурч одам экан. Тожи раисдан ҳайиқди. Раиснинг одмигина қоракўл телпаги ранги ўнгаб бошлаган беқасам чопон, чарм пўпилдириқли қамчиси, ҳатто қорни катта жийрон оти Тожига бошқачароқ кўринди. Ҳайиқиб ўзини четга олди. «Ҳой, сен аталахўр бачча, нимага ишламай ўтирипсан», — деб дакки бериб қолишидан қўрқди.

— Ҳой, жигит, берман (бу ёққа демоқчи) қаранг, — деди раис отдан тушаётиб.

«Ўлдим. Аталани ҳам худойим энди кўп кўрди. Энди мени урушга жўнатади. Сен кетавер, ота-онангнинг мавритларини ўзимиз ўтказамиз», дейди—Тожининг кўнглидан кечган гап шу бўлди. Салом беришни ҳам унутиб, раиснинг қошида қотиб тураверди.

— Кимнинг ўғли бўласиз? — деб сўради раис бўғирсоқ, дағалроқ овоз билан.

Тожи фақирни бошқалар тугул ҳатто сингиллари ҳам «сиз» деб аташмасди. (Биласиз-ку ака-укаларнинг болаликда бир-бирига қандай бўлишини). Уруш замони эди. Ҳар кимнинг дарди ўзига етиб ортадиган замон эди. Тожи «ишлаган» аталасини уйига ташишини биров билиб, биров билмасди. Хуллас, камсуқум, тортинчоқ, кўнгли синиқ йигитчадан ҳалигача биров «ҳолинг не?» деб сўраб кўрмаганди.

Раиснинг муомаласидан Тожининг кўнгли алланечук тортди. Тили калимага келмай қолди. Раиснинг саволларига Тожининг ўрнидан Исмойил тракторчи деган жавоб берди. «Ота-онаси ўлиб кетган сағиргина баччада» деди. Тожи хўрсинди. Лаби қалинлаша бошлади. Бурнини шўрқиллатиб тортди

1.

— Бурун шўрқиллатиш жигит кишига ярашмайди, — деди раис Тожининг бўйнидан қисиброқ ушлаб. — Ғайир (ғайратли, демоқчи) бўлинг, жигит. Сиз Исмоилбой, бир савоб олинг. Шу сағирларни бағрингизга тортинг. Уйингиздан бир айвонни бўшатиб беринг. Вақтинчада. Қиш ўтсин, уларни ўзимизнинг қишлоққа — Кўртўғайга кўчириб оламиз. Маъқулми?..

Раис айтганини қилди. Баҳорда сағирларни ўзининг ҳовлисига кўчириб келтирди. Уни-буни ҳашарга чорлаб, уй қуриб берди. Шу-шу, улар дўстлашиб қолдилар. Шу-шу улар эрталабки нонуштани бирга қиладиган бўлдилар.

Олтмиш еттинчи йилга келиб илгари ҳатто тумов нималигини билмайдиган одамнинг — раиснинг тоби қочди. Даволаниш учун Тошкентга жўнади. «Шукрким, ичкуярларим кўп, бироқ, полвонжон, мен билан Тошкентга юринг. Ёнимда гурунг бериб ўтирсангиз, бас», — деди шоферига. Тожи аканинг ҳов ёшликдаги кўнгли бўшлиги ҳалиям қолмаганди. Тирноқча нохуш гапдан хафа бўлиб кўнгли чўкиб кетар, аксинча, озгина яхши гапдан боши осмонга етарди. Раиснинг бу таклифидан томоғига бир нарса тиқилгандай бўлиб ташқарига чиқди. «Бурун шўрқиллатиш жигит кишига ярашмайди», деган гапларни унутмаган эди-да. Йўл тараддусини кўрди. Раис гурунгни хуш кўрадиган одам эди. Тўртинчи «класс» саводи билан ҳов ўттиз бешинчи йили раисликка сайланди. Саводининг «ўсганлиги» ҳақида ёрлиқ, дипломлар олгани билан,

2.

тўғриси бирон жойга қамалиб олиб китоб ўқимаганди. Фақат бир одати бор эди. Фалончини фақир деб ўтирмасди. Аксинча, димоғдорроқ раҳбарни кўрса ғаши келар, ҳатто ўшанга яраша димоғ билан жавоб қиларди. Фақир айниқса ночор одамлар билан гурунглашса, енгил тортиб, раиснинг хушмуомаласидан кўнгли кўтарилган одамларнинг кайфиятини катта марҳамат билиб, хурсанд бўларди. Ҳовлисининг дарвозаси кеча-кундуз очиқ эди. Қулфланмасди. Ҳар эрта бир соатда одамларни уйида қабул қиларди. Дастурхон теварагида. Чой устида. Бу қабул маросимида раиснинг оғайнилари, колхознинг раҳбарлари қатнашмасди. Уларга рухсат йўқ эди. Фақат Тожи ака аралашиб турарди. (Сиз менинг вазиримсиз, дер эди раис унга ҳазиллашиб). Бироқ вазирнинг ҳам ҳуқуқлари чекланган эди. Масалан, меҳмоннинг қўлига фақат раиснинг ўзи сув қуярди. Раиснинг ўзи чой узатарди. Раис ким нима арз билан келганини олдиндан биларди. Арзигўй ҳали гап очиб улгурмасидан ўзининг ҳимоясини таклиф қиларди ёки фикрини билдирарди.

Уйдаги қабулда колхознинг ишидан гап бўлмасди. Ишни у мутахассислардан, ёрдамчиларидан қачон, қаерда, қандай қилиб суриштиришни яхши биларди. Уйдаги «қабул»ни одамларнинг тирикчиликка оид ташвишларини ҳал этиш учун ташкил қилинган ҳам деб бўлмасди. Уйдаги қабул бу шунчаки меҳмондорчиликдай, келим-кетимдай гап эди. — Одаммисан, остонанг ўришхона (одамларнинг қадами узилмасин, маъносида) бўлсин. Остонангдан меҳмоннинг қадами узилмасин. Меҳмоннинг қадами остонангни тавоф қилади. Бу қадамнинг соҳиби икки дунёда ҳам сенга ёмонликни тиламайди, — дерди раис.

Норли Боймуродов ўттиз беш йил раис бўлиб ишлади. Унинг колхозидан ўттиз беш йил ҳеч ким четга ариза ёзмади. Ўттиз беш йил бировнинг ноҳақдан бурни қонамади. Ўттиз беш йил раиснинг юзига биров «сен» деб қарамади. Ойсоат опа қозон қайнатса, албатта, ҳамсоясини йўқларди. Колхозда ҳамма раисга ўхшаб яшашга ҳаракат қиларди.

Лекин бари-бир раис ҳаммадан ҳам кўра ўзининг шофёри билан гурунглашмоқни хуш кўрарди. Бирон мажлисдан ҳориб чиққанда, ёки бирон тортишув, аччиқ-чучук гапдан сўнг раис машинанинг орқа ўриндиғига ёйилиб ўтириб олиб, «Эй, полвонжоним, энди сиздан эшитайлик, ўтган-қайтгандан гурунг беринг», дер эди. Тожи ака раиснинг чарчаганини сезарди. Индамасди. Полвондан садо чиқмагач, раис секин бирон достондан терма ҳиргойи қила бошларди.

Ранглари сарғайиб чўллар жилоди
(йиғлайди демоқчи)

А, беллари букилиб жўллар жилоди...

Бу қўшиқнинг сўзлари хотирига келавермаса, иккинчи қўшиқни бошлаб қўя қоларди.

А, от чопса гумбирлар тоғлар дараси,
Қирқ кунлик йўл Боботоғнинг ораси...

(Давоми бешинчи бетда).

3.

ТУРФА ОЛАМ

КЕЛИН ТАНЛАШ

● Ҳинд чойлари азалдан ва ҳанузгача жаҳонда машҳур. Ҳиндлар учун у нафақат ичимлик, балки таом ҳам. Бир пиёла чойдаги қувват бир тўғрам нонга тенг эканлиги аниқланган. Энди чойга сут, қаймоқ, сариёғ, асал ҳамда анвойи зираворлар қўшиб дамлайдиларки, бундай чой дарҳақиқат таом вазифасини ўтайди.

Деҳли, Мадорас, Калькутта каби ҳар бир вилоятнинг ўзига хос бўлган чой дамлаш усуллари мавжуд.

Бўлажак келин чой дамлашнинг ана шу усулларидан воқиф бўлиши шарт. Уйига ташриф буюрган меҳмон дастурхонига ўз таомилига кўра чой дамлаб қўйишни билиши керак.

● Австралиядаги таомилга кўра, келин студель номли таомни қандай тайёрлай олишига қараб танланар экан. Ушбу таом олма солиб пишириладиган рулет бўлиб, унинг хамирини шундай маҳорат билан қориш ва ёйиш зарурки, кўриниши ва нафислиги Вена қизларининг гўзаллигига монанд бўлсин.

ҚИРОЛНИНГ МАРҲАМАТИ

● Саудия Арабистонида озодликдан маҳрум этилган жиноятчилар учун бир енгиллаштирувчи шарт бўлиб, унга биноан Қуръонни ёд олган жиноятчининг қамоқ муддати роппа-роса икки баравар қисқартирилади. Қуръон анчайин қалин китоблиги, унинг 114 бобни ташкил этувчи 80 минг сўздан иборат эканлиги ҳисобга олинадиган бўлса, қиролнинг бу марҳаматидан фойдаланиш нечоғли қийинлигини тасаввур қилиш мумкин.

ПАРДОЗ-АНДОЗ ТАРИХИДАН

● Одамзод ҳусн-жсамолини очиш усули ва воситаси ҳисобланган пардоз санъати қадимги Миср, Хитой, Ҳиндистон, Рим, Юнонистон, Яқин ҳамда Ўрта Шарқ мамлакатларида кенг тарқалган. Дастлаб пардоз-андоз эркаклар ўртасида авж олиб, кейинчалик бунга бутунлай аёллар эгалик қилиб олишган.

● Европада пардоз воситаларидан фойдаланиш ўрта асрларга келиб кенг тарқалади. XVII асрда упа модага киради. Уни тухум оқи билан аралаштириб баданга суркашган. Инглиз қироличаси Елизавета I юзга упа суртишни биринчи бор қўллаган.

● 1770 йили инглиз парламенти томонидан чиқарилган қонунда жумладан шундай дейилган:

Ҳар қандай аёл ёши, мавқеи, қиз ёки жувонлиги, эрлик ёки бевалигидан қатъи назар пардоз-андоз қилиб эркакларни ўзига оғдириб олса, ҳийлагар сифатида жазоланади, агар шу йўл билан эрга тегмоқчи бўлса, никоҳ ғайриқонуний деб ҳисобланади.

ФАКТ ВА РАҚАМЛАР

● Мутахассислар ҳисоблаб чиқишларича, асримиз охирига бориб дунёдаги 25 энг йирик шаҳарнинг 12 таси Осиёга тўғри келаркан. Улар орасида аҳолиси 16,5 миллионга етган Калькутта, Бомбей (16 миллион) ва Шанхай (14,3 миллион) шаҳарлари бор.

Шаҳар аҳолиси тез суръат билан ошиб, Ҳиндистонда 98 миллионга, Хитойда 73 миллионга, Индонезияда 25 миллионга, Таиландда 7 миллиондан ортиққа етаркан.

XXI аср

„ҲОТАМТОЙ XXI АСР“

АССАЛОМУ АЛАЙКУМ!

ЯНГИ ЙИЛИНГИЗ МУБОРАК БЎЛСИН!

ҲУРМАТЛИ ЖАНОБЛАР, ТАДБИРКОРЛАР ВА БИЗНЕСМЕНЛАР.

БИЗ СИЗЛАРГА «ҲОТАМТОЙ XXI АСР» ФИРМАМИЗНИ ТАНИШТИРИШДАН БАҒОЯТ ХУРСАНДМИЗ.

«ҲОТАМТОЙ XXI АСР» фирмаси — бу бизнес, тадбиркорлик ва хайрия оламида Шарқнинг чарақлаётган юлдузидир. Фирмамиз мустақил Ўзбекистоннинг бебаҳо бойлиги — фарзандларимизнинг бахтиёр келажаги йўлида фаолият кўрсатмоқда.

Фирма фаолияти серқирра, у ўзига хос хусусиятларга эгадир. Янги 1993 йилда «Меҳрибонлик» хайрия-лотереяси ўтказилади. Унда 100 та автомобиль, аудио ва видео техника, телевизорлар, совутгичлар, сайёҳлик йўлланмалари ҳамда 100 сўмдан 1 миллион сўмгача бўлган пул ютуқлари ўйналади. Лотереядан тушган маблағларнинг каттигина қисми хайрия мақсадларида сарфланади.

ЛОТЕРЕЯ БИЛЕТИНИ 100 СЎМГА СОТИБ ОЛГАН ҲАР БИР КИШИ ЮҚОРИДА КЕЛТИРИЛГАН ЮТУҚЛАРДАН БИРОРТАСИНИНГ ЭГАСИ БЎЛИШИ МУМКИН. «МЕҲРИБОНЛИК» ЛОТЕРЕЯСИНИ ХАРИД ЭТИШГА ШОШИЛИНГ.

ЯНГИ 1993 ЙИЛДА «ҲОТАМТОЙ XXI АСР» ФИРМАСИ БАРЧАГА СИҲАТ-САЛОМАТЛИК, БАХТ-САОДАТ, «МЕҲРИБОНЛИК» ЛОТЕРЕЯСИГА ЭСА ОМАД ТИЛАЙДИ.

Бизнинг телефон: 32-54-75.

ҚАТРА ХАНДАЛАР

ХАЛҚ ЮМОРИ

— Бармоғингга нега каноп бойлаб олдинг?
— Хатни почтага ташлашни унутма, деб хотиним бойлаб қўйди.
— Хўш, хатни жўнатдингми?
— Йўқ, хотиним хатни беришни унутибти.

* * *

— Нима, яна овқатинг тайёр эмасми? — жаҳли чиқди ишдан қайтган эрининг. — Тоқатим тоқ бўлди. Мен ресторанга кетдим.
— Беш минут сабр қилгин, жоним.
— Нима, беш минутда овқатинг пишадими?
— Йўқ, кийиниб олай, мен ҳам сен билан бораман.

* * *

— Ҳеч кимнинг хотираси менинг хотинимникига ўхшамаса керак.
— Нима, ҳамма нарса эсидан чиқиб қоладими?
— Аксинча, ҳаммасини эслаб қолади.

* * *

— Нима, бу кимё лабораториясими?
— Йўқ, бу хотинимнинг пардоз столи.

* * *

— Қизингизнинг фортепианодан олаётган сабоқлари роса қиммат турса керак?
— Аксинча, ўша сабоқлар туфайли қўшнимизнинг уйини ярим баҳосига арзон сотиб олдик.

* * *

— Эгизакларингиз кечаси билан бағирбуғур қилиб чинқишади, дейишади?
— Жудаям унақамас, — дейди ота. — Каттаси шунақанги чинқирадики, кичкинасининг овозини бутунлай эшиттирмай қўяди.

* * *

Эр телефон гўшасини кўтариб ўз уйи номерини терди.
— Хоним, бу сизмисиз?
— Ҳа, менман.
— Бу, мен эрингизман. Кечки овқатга икки дўстимни таклиф қилмоқчиман, қарши эмасмисиз?
— Жоним билан азизим, марҳамат қилинглар!
— Нима деганимни яхши эшитдингми?
— Кечки овқатга икки дўстимни таклиф қилмоқчиман. — дедингиз. Марҳамат қилинглар.
— Кечирасиз хоним, — деди эр телефон гўшасини қўйиб. — Янглишиб бошқа ёққа тушиб қолдим, шекилли.

* * *

Кўприк устида тўхтаган киши ёлғиз ўзи балиқ овлаётгандан сўради:
— Қалай, илиниб турибдими?
— Илинганда қандоқ! Кеча шу ердан қирқта лаққа тутдим.
— Биласизми мен кимман?
— Йўқ — жавоб берди балиқ овлаётган.
— Мен бу ерда бош судъяман, айни шу жойлар менинг тасарруфимда.
— Менинг кимлигимни сиз биласизми? — Шу заҳоти сўради балиқ овловчи.
— Йўқ.
— Мен бутун округга машҳур катта ёлғончиман.

* * *

Ёш бир жувон шифохона бош шифокори шу бўлса керак, деган тахминда оқ халатли аёлга мурожаат қилди:
— Бўлим мудири Суяровни қаердан топсам бўлади?
— Билсам бўладими, сиз кимсиз ўзингиз?
— Бўлади. Мен сингиллари бўламан.
— Шундай денг. Танишганимдан хурсандман. Мен Суяровнинг онаси бўламан.

* * *

— Нима, улар унаштирганликларини ҳали ҳам сир тутишяптими?
— Ҳа, ҳамма шунақа деяпти.

* * *

— Қизингизнинг қўлини сўрамоқчийдим, — деди жазмон йигит бўлажак қайнотасига мурожаат қилиб. — Розилик берсангиз.
— Розиман, бахтли бўлинглар. Лекин илтимос, доим менинг чўнтагимни қоқлайдиган қўлини олинг, барака топкур.

* * *

Ичкуёв: Шу... отангга қарзларим хусусида айтишга юрагим дов бермаяпти-да.
Келин: Мунча қўрқоқ бўлмаса бу эркаклар! Отам ҳам сенга ўз қарзларини айтишга журъат этолмаётир.

ТАШКИЛОТЛАР ВА ХУСУСИЙ ШАХСЛАР ДИҚҚАТИГА!

ҲУҚУҚИЙ ЖИҲАТДАН ҚОНУНИЙ, ИСТАЛГАН МУРАККАБЛИКДАГИ МУҲРЛАР ВА ШТАМПЛАРНИ

1—7 КУН ИЧИДА ТАЙЁРЛАЙМИЗ.

ҲАҚ ТЎЛАШ — НАҚД ВА ПУЛ ЎТКАЗИШ ЙЎЛИ БИЛАН.

ТЕЛЕФОНЛАР 50-54-43, 50-92-19.

МАНЗИЛГОҲ: Тошкент шаҳри, У. Носир кўчаси—91. (Собиқ Ш. Руставели), 63-хона.

«Осиё бозори»—2.

Бозор иқтисодиётига ўтиш даврида Халқ таълими вазирлиги қарамоғидаги ҳунар-техника билим юртлари, мактаб-интернатлар, мактаблараро ўқув-ишлаб чиқариш комбинатлари ўқув устахоналарида ва ўқув хўжаликларида халқ истеъмоли маҳсулотлари, саноат моллари ва қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ишлаб чиқариш ривож топди.

Ҳар ўқув йили якунида маҳсулотлар ярмаркаси ўтказиш анъана бўлиб қолган. Ярмаркада ўқувчилар қўли билан ясалган ёғоч маҳсулотлари, асбоб-ускуналар, болалар ва катталар кийимлари, трикотаж буюмлари, қандолатчилик маҳсулотлари, ўқув хўжаликларида парвариш қилинган мева ва сабзавотлар сотилади.

Ярмарка пайтида ўқувчилар бадиий ҳаваскорлик гуруҳлари ўз маҳоратларини намойиш этадилар. Улар орасида «Гулруҳ» ва «Ҳилола» халқ ансамбллари, «Тонг» эстрада оркестри, «Шаҳрун» фольклор ансамбли бор.

Ярмаркага ташриф буюрган меҳмонлар уй-рўзғорга керакли буюмларни харид қилиб, мусиқа ва рақсларни томоша қилишади, ҳунар-техника билим юртлари ўқувчиларининг маҳоратини кўришади.

СУРАТЛАРДА: ўтган йилги ярмаркадан лавҳалар.

Д. АҲМЕДОВ олган суратлар.

● *Ҳикмат бир ҳовуч олтин*

ОҚИЛЛАРНИНГ ТАДБИРИ

● Авваламбор бир ишни бошлашга қўл урма, бу оқилликнинг биринчи аломатидир. Агар қўл урдингми, уни албатта ниҳоясига етказ, бу — оқилликнинг иккинчи аломатидир.

● Оқил киши майда нарсани касб этиши учун катта нарсаларни нобуд қилмайди. Майда нарса билан катта нарсани сақлай олиш, бу ҳақиқий донишмандлик белгисидир.

● Ўзгаларга панд-насиҳат қилишда ҳамма асл донишманднинг ўзи бўлади-қолади. Аммо бу панд-насиҳатларга амал қилишга келганда эса донишмандларнинг ўзлари лол қолади.

● Оқил киши йўқолган нарсадан, ўлган кимсадан ва ўтмиш воқеадан ўксинмайди. Худди шу фазилатлари билан у телба-ю жоҳиллардан фарқ қилади.

● Нодон болалиги даврида фақат ўз ота-онасига, йигитлик чоғида маъшуқасига, қариликда эса фақат бола-чақаларига муте бўлиб, умр қандай ўтганини билмайди.

ОТ ЧОПСА ГУМБУРЛАР ТОҒЛАР ДАРАСИ...

(Давоми. Боши учинчи бетда).

Раис халқ бахшиларини яхши кўрарди. Дўмбирани яхши кўрарди. Радиодан дўмбира чалиниб қолса, машинани тўхтатиб қўйиб тингларди. Ҳатто бир гал Тожибойга: «Шу полвонжон, раис бўлмаганимда, мендан зўр дўмбирачи чиқарди», — деган гапи бор.

Раис ҳид билмасди. Бундан Тожи ака озгина фойдаланарди. Масалан, бирон-ярим тўйдан узатилган ризқини қайтариб ўтирмасди. Раис буни сезмасди. Раис ўзи ароқ ичиб кўрмаган. Бир марта ҳам. Эллик еттинчи йили уни Москвага чақиришди. Москвага у туфли кийиб борди. Бу раиснинг қирқ ёшга кириб биринчи туфли кийиши эди. Биринчи марта росмана костюм-шим кийди. Ва ўшанда биринчи марта у «сени ароқ ичамиз» деган қистовга дуч келди. Ўшанда одамлар «Агар Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвонини берсанг, ҳатто, авлиё ҳам ароқ ичиб, тиззасини шапатилаб рақсга тушиши тайин» деб ўйларди.

Олтин юлдузни тақиб Москвадан Тошкентга келди. Тошкентда уни «Шоҳидамас, баргида» деган китоби билан бир вақтлар анча машҳур бўлиб колган генерал табриклади. Ўша даврда Жарқўрғон район партия қўмитасининг биринчи котиби бўлиб ишлаётган А. Давронов косагуллик қилди. Генералнинг гапи учун бир қултум ичинг, деб раисга қадаҳ узатди. Генерал айтди, агар шу қадаҳни олсангиз, бас, икки йилдан сўнг Олтин Юлдузнинг иккинчисини ҳам тақдим деяверинг деди.

Раис айтди: «— Ҳозир шу юлдузингиздан маҳрум қиламан десангиз ҳам ичмайман». — деди.

Давра катта эди. Даврада каттаконлар ўтиришувди. «Замон, замон, бизнинг замон» деганлар ўтиришувди. Бандаси тугул райимизни худо ҳам қайтара олмас, деганлар ўтиришувди. Боймуродовни биз одам қилдик, «герой қилдик, элга танитдик, энди ҳам бизнинг чизган чизиғимиздан чиқмаслиги керак, хизматимизни қилиши керак. Энди унинг жилови ўзимизнинг қўлимизда, деганлар ўтиришувди.

Лекин Боймуродов Боймуродовлигини қилди. Ўзига хиёнат қилмади. Ўзидан оғмади. Гапнинг бўларини айтди-қўйди.

Боймуродовнинг оғзидан бу гапни эшитиб генерал ўрнидан турди. Бир сўзли одамга таъзим қилди. Пахтангиз, чорвангиз ва умуман планларингиз, «Олтин юлдуз»ингиз ҳам чепуха, деди. Асл одам экансиз, маҳкам одам экансиз. Вот самое главное, деди Ҳақиқий қаҳрамон шундай бўлиши керак, деди ва забт билан қадаҳни кўтарди.

Шундай. Раис ўзининг ишончи, эътиқоди билан ўйнашмасди. Бошқаларнинг ўйнашишига ҳам изн бермасди. Ароқ ичмасди. Ароқнинг ҳидини билмасди. Ароқ ту-

4.

гул... ҳатто метил, бутефос, гексохлоран деган заҳарларнинг ҳам ҳидини сезмасди. Э-ҳе, метилнинг нималигини олтмишинчи йиллари қишлоқда яшаганлардан сўранг. Ҳаво худди қўрғошин аралашгандай қуюқлашиб қоларди. Бурундан эмас, гўё миядан, юракдан нафас олаётгандай сезарди одам ўзини. Ўша йиллари «метил» касали юзага келди. Метил йигирма чақирим нарида сепилаётганини худди кўриб тургандай аниқ айтиб берадиганлар бўлди.

Бунақа заҳарларга раис парво қилмасди. Исмоилтепа қишлоғидан раис машинадан тушарди-да, Тожибойга, фалон соатда мени Қизил Қаҳрамон қишлоғининг фалон даласида кутиб турасиз, дерди. Исмоилтепа қаердаю, Қизил Қаҳрамон қаерда. Ораси тўққиз чақирим йўқ. Раис пиёдалаб жўнарди. Йўлдан эмас, пахта пайкалларининг ўртасидан кесиб. Ана шундай «рейд»ларнинг бирида самолёт билан метил сепаётган учувчига чама кўрсатувчи — байроқчи боланинг беҳуш бўлиб йиқилиб қолгани устига тушиб қолган. Байроқчини бир эшакка мингаштириб, уйига жўнатгану, ўзи байроқчилик қилган. Махсус кийимсиз, тайёргарликсиз.

Ўша куни раис машинага айтилган муддатдан бир со-

5.

атлар кечикиб келди. Раис машинага кириши билан Тожи аканинг боши айланиб кетди.

— Нима, устингиздан самолёт дори сепиб ўтдими, деди. Раис ҳорғин кулди. Байроқчилик қилдим, деди. Бўшашиб қолдим, уйга ҳайданг, тезроқ, деди. Икки кун ўтиб қолди. Боши айланаётганидан шикоят қила бошлади. Ва ўша йили орадан икки ой ўтиб, раис ҳам, Тожи ака ҳам Тошкентга дўхтирхонага жўнашди.

Раисни катта дўхтирлар кўришди. Ўн икки бармоқли ичаги яра, дейишди. Операция қилишди. Раис бери қарамади. Бир куни радиодан Комилжон Отаниёзов «Мен бугун кетарман» деган қўшиқни айтиб қолди. Оҳангларга сармас бўлиб қолган раис қўшиқ тугагач, сергак тортди Ёнбошига ағдарилди. Кўзлари катта очилди.

— Мен ҳам кетаман, полвонжон, — деди.

— Қачон кетамиз, — деди Тожи ака бу гапдан қувонганини яшириб-яширолмай.

— Йўқ, полвонжоним, уйга эмас, — деди раис маъсум кулиб. — Сўнгги сафарга кетаман.

— Э, Норали ака...

— Аҳ, полвонжонима, — раис пешонасини болишга босиб олди. Жим қолди. Тожи ака ҳам қимирламади. Раисдан кўзини ололмай тураверди.

Бир пас ўтиб раис бошини кўтарди. Энди унинг қарашлари йиғлоқи эмасди. Хотиржам, ҳатто бироз ўзини енгил ҳис қилаётгандай эди.

— Энди уч-тўрт кишидан қарздор бўлиб, қарзимни узолмай кетаман-да, полвонжон, — деди.

— Кимдан олгансиз қарзни, — ажабланиб сўради Тожи ака.

— Ваъдам бор эди. Ваъдаларим бажарилмай қолаяпти. Ваъда — қарз, — деди раис. Пахтаобод қишлоғидан Хўжагелди полвон, Саидназир мерган деганлар борку! Қишгача уларни янги уйларга кўчираман, дегандим. Катта қиш чилласига қирқ уч кун қолаяпти. Қурилиш — суст. Менга ишониб улар уйларининг томини сувоқ қилишмовди, полвонжон. Қарзимни узолмадим-да, улардан.

«Ол-а, — ўйлади Тожи ака раисдан кўзини ололмай. — Раис ҳам бир беш кетди-да. Уларини билган одам болаларини ўйлар, қариндош-уруғларини ўйлар. Ўлаётган одам етти ёт бегонанинг томидан қишда чакки ўтар-ўтмасини ўйлармиди. Дард чарчатипти-да фақирди.

Эшик очилди. Тожи аканинг хаёли бўлинди. Ичкарига раиснинг укаси Хуррамбой кирди. Раис укасини енгил қарши олди. Хуррамжон, келгин, яқинроғимга ўтиргин, деди. Хуррам ака ялт этиб олдин акасига, сўнг Тожи акага қаради. Ажаблангани шуки, раис ҳеч кимни «жон», «хон» деб эркалаб гапирмасди. Бировни эркалашни ҳам, бировни камситишни ҳам билмасди. Дилидан неки гап

6.

кечса, тўқиллатиб айтиб қўя қоларди. Айниқса, Хуррам укасига «жон» дейиш қаёқда, қовоғини очиб гапирмасди. Тумшуғи баланд, райига қарасам, талтайиб кетади, деб ўйларди.

— Укам, сенга бир қарз гапим бор, унутиб қўймагин тағин, — деди раис укаси ёнига келиб чўккандан сўнг. — Эргаш оқсоқолга (Эргаш оқсоқол — қўшнилари. Фаоллардан бири бўлган). Обкомга борсин. Биринчи котиб билан танишлиги бор. Тўғри ўша кишига кирсин. Ҳув, Пахтаобод қишлоғида қурилаётган уйларни қишгача қуриб битказишга ёрдам беришини сўрасин. Менинг номимдан айтсин. Билдинг.

— Балога қолиб мен айтиб юраманми. Қишлоқ борганда ўзингиз айтасиз, — деди Хуррамбой кулганда кўзлари юмилиб.

Катта киши бир гапни айтгандан сўнг...

— Ҳа, майли, — деди Хуррамбой раиснинг гапларини ҳамон ҳазил тушуниб, яхшиси Лутфуллаевга айтса-чи.

Лутфуллаев деганлари вилоят рўзномасининг муҳаррири эди. Бошқа вилоятдан ишга ўтгач, бир-икки ой Боймуродовнинг хонадонидан қўним топганди. Гапирганда тил ширин, ош қилганда қўли ширин одам эди.

Лутфуллаевнинг номини эшитиб, Норали ака бирмунча вақт ўйланиб қолди. Нималардир чўтига тўғри келмади. Яна ўша оқсоқолни тилга олди. Агар оқсоқолнинг қўлидан келмаса, эй кал, берман, қара, бу ишнинг изидан ўзинг қувасан, деди.

Тожи ака раисга чой таклиф қилди. Раиснинг иштаҳаси тортмади. Раиснинг кўнгли безовта эди. Қаёққадир шошаётгандай эди.

— Хуррамжон-а, — деди раис яна кўзлари катта очилиб. — Худо муяссар кўриб, эл бошида туриб қолсанглар, манман бўлманглар. Эл қатори, эл билан бирга бўлинглар. Эл оч бўлса — оч, тўқ бўлса — тўқ бўлинглар. Қизиқ замонлар келаяпти. Порахўрлик, оғайнибозлик бўлаяпти. Пора кўза синдирган азиз, сув келтирган хор қилиб қўяди. Бу — хавфли. Бу фақат сув келтирган учун эмас, кўза синдирган учун ҳам хавфли. Шу нарсаларга фаҳмларинг етсин, Хуррамжон.

Хуррам ака раиснинг бу гапларини ҳам ҳазилга йўймоқчи бўлди. Лекин раиснинг кўзига кўзи тушиб лабидаги кулги қотиб қолди. Кўп гапирманг, уринманг. Дам олинг, деди. Айтмоқчи, Шароф Рашидов вилоятга борган эканлар. Сизни йўқлаяптилар. Аҳволингизни сўраяптилар, деди. Шароф ака шу ердалигингизни билсалар, ёрдам қилардар, деди.

— Боласан-да, Хуррамжон, у кишини ҳар нарсага безовта қилаверсак, мусурмончиликка шак келтирмаймизми, — деди раис.

7

Тожи ака ҳам нималаргадир ишона бошлади. Раиснинг «мен ҳам кетаман» деган гапига ҳам ишона бошлади. Наҳотки, шундай одам... Тожи аканинг кўз ўнгида раис билан танишганлари, раиснинг гурунги, одамлар билан мулоқотлари бирма-бир ўта бошлади. Ака-ука ўртасидаги ҳозирги гурунг Шароф Рашидовнинг «Меҳнат роҳат» колхозига ташрифини эслатади. Ўшанда раис билан Рашидов тасодифан учрашиб қолишди. Рашидов Термиздан Денов тарафга ўтаётган экан. Йўл устида Боймуродовни таниб қолиб, саломлашиш учун тўхтади. Ўн дақиқача суҳбатлашдилар. Гаплари нима ҳақида бўлди буни. Тожи ака билмайди. Узоқроқда эди. Лекин ўшандан икки кун ўтиб колхозга обкомдан қора кўзойнак таққан одам келгани, райкомдан ҳам уч-тўртта одам унинг атрофида гирди капалак бўлиб юргани кечагидай унинг ёдида.

Обкомдан келган одам айтди, раз Рашидов бобо колхознинг даласига тушиб ўтибдими, колхоз бу йил ҳар гектар ердан қирқ беш центнердан пахта бериши керак. бўлади, деди. Раис, сиз шу бўйича тадбир тузасиз, тадбирни колхозчиларга тасдиқлатасиз. Биз тадбирни кенгайтирилган бюрода кўриб чиқамиз. Сўнг рўзномаларда босамиз. Сиз босмахонага пул ўтказасиз, биз буни каттакон плакат қилиб чиқарамиз, деди.

— Нима, шундай бўлсин, деб оқсоқолнинг ўзлари тайинлаб кетдиларми? — деб сўради раис обкомнинг вакилидан.

Обкомнинг вакили яна юқоридан келди. Худди ёш боланинг гапини қиласиз-а, Норали Боймуродович, У киши манинг ташрифим ҳурматига қирқ беш центнер бер, деб айтиб ўтирармидилар. Биз ўзимиздан билиб шундай қилмоғимиз керак. Колхоз қирқ беш центнердан берса, у киши тушиб ўтган бригада эллик беш центнердан бермоғи керак. Ўша бригаданинг бошлиғи аёл киши бўлсаку, тағин ҳам яхши. Бирданига ё Ленин ордени ёки «герой»ликка тавсия қилган бўлардик. Мана сизга иш. Мана сизга обрў. Сиз бўлса тўрт варақ қоғозни қизғангандек бўласиз.

Раис иккала қўлини орқага олди. Қовоғи уюлди.

— Ҳосилимиз пишиб бўлди. Бир ҳафта ўн кундан сўнг пахта теримига тушамиз, — деди. Дамланган ошга гуруч қўшамиз, деди.

— Ну, ладно, Норали Боймуродович, — деди обком вакили ҳам бўш келмай. — Қанча ҳосил берасиз — сизнинг ишингиз. Лекин тадбирни тайёрланг. Партkomни чақиринг, ёзсин. Ёки район рўзномаси муҳарририни чақиртириб келинг. Имзо чекасиз — вассалом. Бу менинг гапим эмас. Бу — идеология секретаримизнинг гапи. Билдингиз.

— Ёлғон гап кимга керак, — деди раис қизаринқираб.

— Бу ёлғон гап эмас. Бу — сиёсат. Бу социалистик

8.

мусобақани ташкил қилиш. Бу илмий техникавий революция. Бу...

— Бу — лўттивозлик, уни мен оқсоқолга айтаман. Одамлар жойларда ўзларининг ишлари билан шуғулланмаяптилар, дейман. У киши билмасдан шундай ишларни... деди Боймуродов ва шарт машинасига ўтирди-ю, кетди.

Лекин барибир тадбир рўзномада эълон қилинди. Яна денг раиснинг каттакон расми билан. Яна денг рўзнома Тожи аканинг қўлига тушиб қолди. Расми чиққанини раисга кўрсатаман деб олиб қўйди. Ва бу «хизмати» учун раис унга роппа-роса бир кун гап қўшмай юрди. Йигирма йил бирга ишлаб ораларидан ўтган шу кичкина кўнгилхиралик Тожи аканинг кўнглидан сира кўтарилмайди.

Йўлим тушиб бир Жарқўрғонга борганимда Тожи акани йўқладим. Невералари уни ўтоққа кетган дейишди. Йўқ, бир қоғоз сўраб совхознинг идорасига кетган экан. Етмишга кирибдики, ҳали бардам. Ўт ўради, пиёз ўтайди, молга қарайди ва тенгқурлари билан гурунглашиб қолганда ҳали ҳам менда бир жигитнинг қуввати бор деб мақтаниб қўяди.

Шу суҳбатимизда ҳам Тожи ака раиснинг «пора кўза синдирганни азиз, сув келтирганни хор қилиб қўяди», деган гапини эслади. Норали ака адолатсизлик бор жойда одамларнинг қўли бир бирларининг орқасида бўлиб қолишини ўша пайтда сезган экан-а. Ҳизрнинг назари тушмаса эшак бозорда даллол бўлолмайсан, деганлари шу экан-да, деди. Ва кутилмаганда энгашиб, столга панжаларини ёзиб қўйган кўйи:

— Бир гап бор ўғлим, — деб қолди. Бир ёзувчи топсангиз, гаплашсангиз, Норали акани китоб қилиб ёзса.

— Ҳозир қоғоз қиммат...

— Қоғозни ўзимиз топамиз. Норали акани билганлар кўп. Ўшалар топади. Расмларини қўшиб бир китоб қилса. Ҳозиргилар шу китобданоқ сабоқ олса. Фаробийнинг бир зўр гапи бор.

Яхши бўлсанг, мискинларни унутма,
Афзал бўлсанг, элу юртингни сотма.

деган. Норали ака шундай одам эди. Оғзидан бир гап чиқдими, одамлар эшак миниб унинг изидан эргашиб кетаверар эди. Лафзи ҳалол, айтганининг уддасидан чиқадиган одам эди. Бирон киши қош чимириб унинг юзига қарамасди. Чунки одамларни фарзандидан зиёда кўрарди, баччағарнинг боласи..

...Улар Норали ака ва Тожи шофёр дўст эдилар. Раиснинг вафот этганига чорак аср тўлди. Лекин ўлгани йўқ. Чунки дўсти тирик. Ўлмайди ҳам. Чунки юрти тирик, эли тирик. Эл юртнинг умри эса боқийдир.

Олимжон УСАНОВ,
Тўхтамурод ТОШЕВ.

9.

С. Исломбеков номли Ўзбекистон кимё фармацевтика ишлаб чиқариш бирлашмаси жамоаси тайёрлаётган малҳамлар беморларнинг шифо топишида катта аҳамиятга эгалиги сир эмас. Ҳозир барча дорихоналардан корхона ишлаб чиқараётган маҳсулотларни бемалол харид қилишингиз мумкин.

СУРАТДА: бирлашма маҳсулотларидан намуналар.

ВАЗИРЛИКЛАР, ИДОРАЛАР, КОНЦЕРНЛАР, ТАШКИЛОТЛАР, ВА КОРХОНАЛАР ДИҚҚАТИГА!

Амалдаги қонун ва меъёрий далолатномалар билан давлат корхоналарига ёнилғи олиш учун нақд пул бериш таъқиқланишига қарамасдан, ёнилғи-мойлаш маҳсулотларига лимити бўлмаган янги тузилган корхоналар, кооперативлар, акционерлик бирлашмалар, қўшма корхоналар ва ҳоказолар нефть маҳсулотларини автомобилларга ёнилғи қуйиш шохобча (АЁҚШ)ларидан нақд пулга ёки бошқа давлат корхоналаридан қонунни бузган ҳолда олишмоқда.

Қонунбузарликни бартараф этиш ҳамда истеъмолчиларга қулайлик туғдириш мақсадида «Ўздавнефтмаҳсулотлари» Акционерлик бирлашмаси сизларга вилоят нефть маҳсулотлари таъминоти корхоналари билан икки тарафлама қулай бўлган шартнома асосида ёнилғи-мойлаш маҳсулотларини етказиб беришни таклиф қилади.

Таклифларингизни вилоят нефть маҳсулотлари таъминоти корхоналарига беришингизни сўраймиз.

«ЎЗДАВНЕФТМАҲСУЛОТЛАРИ» АКЦИОНЕРЛИК БИРЛАШМАСИ

● БИЛАСИЗМИ!

БРЕЖНЕВГА ОТИЛГАН ЎҚ

● МАЪЛУМ бўлишича, йигирма тўрт йил аввал, тўғрироғи 1969 йилнинг январида кичик лейтенант В. Ильин томонидан Л. Брежневга қарши суиқасд қилинган экан.

Милиционер қиёфасига кириб олган В. Ильин Кремлнинг Боровицкий дарвозаси яқинида «ўлжаси»ни пойлаган. Кўп ўтмай мотоциклар кортежи кузатувида космонавтлар тушган машиналар, чиқиб келади. Брежнев биринчи машинада бўлиши керак, деган хаёлга борган «милиционер» икки пистолетдан ўт очади. Ҳайдовчи ва мотоциклчилар жароҳат кўрадилар. Брежнев бўлса, бу пайтда бошқа дарвозадан равона бўлган эди. Кейинчалик малакали тиббиёт комиссияси В. Ильинни руҳий касалликда айблаган ва уни 18 йил мобайнида «даволашган». У эса иккинчи гуруҳ ногирони тарзида озодликка чиққач ҳалигача ҳарбий хизмат қилаётганлар рўйҳатида турганини билиб, ўзи учун сарфланган харажатларни қоплашни талаб қилган. Йигирма йил учун В. Ильиннинг қанча ҳақ олишини суд аниқласа керак.

СТАЛИН АРАҚ СОТИЛИШИНИ МАЪҚУЛЛАГАН

● СОБИҚ Иттифоқда ичкиликбозликка қарши кураш неча марта қўлланганини ҳамма ҳам билавермаса керак.

Лекин 1928 йилда бошланган бу борадаги кураш ўзига хос кечган. Ҳатто «Ҳушёрлик ва маданият» журнали ҳам нашр этилган. Зеро, йигирманчи йилларнинг қизиқ томони шундаки, давлат сиёсати билан моддий манфаатдорлик борасида турлича қарашлар бўлган. Хусусан, халқлар доҳийси И. Сталин ичкиликбозликка қарши курашни ўзича баҳолаган. «Чет эл бойлигига қуллуқ қилган яхшими, ёки арақ сотишни кўпайтирган маъқулми?», деган саволни ўртага қўйган. Ўз-ўзидан маълумки, ароқни кўпайтирганимиз дуруст. Албатта, ишчи-деҳқонлар ғалабасини таъминлаш учун бироз лойдан юришга тўғри келади. Зотан кейинчалик тўғри йўлни топиб кетамиз...»

ДИҚҚАТ, ГРИПП!

ШАҲАР САЛОМАТЛИК МАРКАЗИ ЭСЛАТАДИ:

Грипп юқумли касаллик бўлиб, оғир ва енгил ўтишидан қатъи назар у ўзининг қолдирган асоратлари билан хавфлидир.

Бемор билан мулоқотга киришманг. Хоналарни озода сақланг. Болаларни тоза ҳавода сайр қилдиринг. Касалликнинг белгилари пайдо бўлганда дарҳол шифокорга мурожаат қилинг. Шундагина грипп касалликларининг олдини олиш мумкин.

ТОШКЕНТ ШАҲАР САЛОМАТЛИК МАРКАЗИ.

ГРЕЦИЯДАГИ «ФЕРУЗА» ДЎКОНИ ЎЗБЕКИСТОН ТИЖОРАТИ ХИЗМАТИДА

«Усто» бадиий ҳунармандчилик ишлаб чиқариш бирлашмаси Грециянинг пойтахти Афинада ишлаб турган «Феруза» тижорат дўконига ўзбек миллий буюмларининг салмоқли туркумини юборди. Уни юртдошимиз Афонис Гепарин ташкил этган.

Бирлашма у ерга жўнатган буюмлар орасида халқ усталаридан Акмал Азларов, Ҳасан Раҳимов, Улуғбек Орифжонов, Мақсуд Маъдалиев, Фаскулла Дадамуҳамедов ишлаган бир қатор нафис ижод намуналари бор.

«Усто» бирлашмаси маҳсулотлари шундай қилиб жаҳон бозорларига кириб бормоқда.

ЭЪЛОН

«МУРАВЕЙ» кооперативи тугатилади. Барча даъволар эълон чиққан кундан бошлаб бир ой ичида қабул қилинади.

Маълумотлар учун телефонлар: 32-58-51 33-69-45, 33-49-91.

«АСҚАР» ФИРМАСИ

АГАР СИЗ ЁЗУВ МАШИНАСИНИ ИЗЛАЁТГАН БЎЛСАНГИЗ

—ўзбекча-русча, лотинча, алфавитли,
— 16 хил шрифтли

— тезкор ва диск-хотирали

— ёзишга тайёрланган бланкалар ва банк ҳужжатлари.

БИЗГА (3712) 77-34-27 ТЕЛЕФОНИ БЎЙИЧА ҚЎНҒИРОҚ ҚИЛИНГ.

«АСҚАР» ФИРМАСИ шунингдек, арзон КОМПЬЮТЕРЛАРНИ тавсия этади. Уларни ўрнатиш, кафолат хизмати кўрсатиш, дастур билан таъминлаш ва ўқитиш ишларини ўз зиммасига олади.

ҚИЧИК КОРХОНАЛАРНИНГ РАҲБАРЛАРИ, БУХГАЛТЕРЛАР ВА ИШ ЮРИТУВЧИЛАР, МАРҲАМАТ, БИЗГА МУРОЖААТ ҚИЛИНГ.

● «Сўтақўзи» гуруҳининг чиқишларидан меҳнаткашлар доимо хурсанд.

Ташкилот Тошкентдаги омборлардан
СОТАДИ:
ЦЕМЕНТ М—400, ҚОПЛАРДА, 50 кг,
БАҲОСИ — 165 сўм.
КЕРАМЗИТ БЛОКЛАРИ (400х200х200)
БАҲОСИ — 29 сўм.
АЛОҚА ТЕЛЕФОНЛАРИ — 44-06-35, 40-07-84.
ТЎЛОВ — ИСТАЛГАН ШАКЛДА.

«Осиё бозори»—3

— Болам, сен мустақил Ўзбекистоннинг келажагисан.

МУҲАММАД СИДДИҚНИНГ БАШОРАТЛАРИ

Тарих саҳифаларида ўзига хос из қолдирган 1992 йил ҳам ўтмишга айланди. Янги 1993 йил бошланди. У қандай келаркин? Одамларга қандай қувонч улашаркин? Бундай саволлар кўпчиликни қизиқтириши табиий. Шу муносабат билан мухбиримиз Афғонистонда фалсафа ва математиканинг асосчиси халқ ўртасида башоратчи номини олган Муҳаммад Сидиқ Афғон билан учрашиб яна бир қанча саволларга жавоб беришни илтимос қилди.

— Муҳаммад, марҳамат қилиб айтингчи, одамларни қизиқтираётган — 1993 йил қандай келаркин, деган саволга нима дея оласиз?

— Янги йил менимча халқимизни фаровонлик сари йўллаш, иқтисодий барқарорликни таъминлаш билан боғлиқ ўзига хос сарҳад вазифасини ўтайди. Яхши кунлар эса 1994, 1995 йилларда бўлади.

— Тожикистондаги ҳозирги оғир аҳвол ҳақида нима дея оласиз? Бу ердаги мақсадсиз уруш узоқ давом этармикин?

— Янги йил Тожикистонга барқарорлик келтиради. 1994 йилдан бошлаб қардошларимиз ўртасида тинчлик ва хотиржамлик бошланади.

— Ҳозир АҚШда мамлакат бошқаруви Клинтон қўлига ўтмоқда. Сизнингча, бундай бошқарув янгиликлар келтирармикин?

— Менинг ҳисобларим бўйича янги Президент даврида унчалик йирик янгиликлар содир бўлмайди. Бир нарсани айтишим мумкин. У ҳам бўлса Клинтоннинг АҚШдаги бошқарувининг охирига бориб АҚШда иқтисодий инқироз юз бериши мумкин.

— Одамлар ўртасида 2016 йилга бориб сайёраларни тўқнашиб кетиши катта қурбонлар бўлиши мумкин деган гаплар юрибди. Баъзилар буни қиёмат қойим билан боғламоқдалар. Сиз бу борада нима дея оласиз?

— Бунақа воқеа бўлмайди. Мен 2025 йилгача содир бўлиши мумкин бўлган воқеаларни ҳорчўт қилиб қўйганман. Аксинча, ана шу йиллар мобайнида одамларнинг яшаш даражаси яхшиланиб фаровонлик ошиб бораверади. Ҳеч қандай нохуш воқеалар юз бермайди.

— Назаримда, кейинги уч ой мобайнида сиз кўпроқ Москва ва Тошкентда фаолият кўрсатдингиз. Ўйлайманки, бу кунлар беҳуда ўтмагандир?

— Аввало мен оммавий ахборот воситалари ходимларига миннатдорчилик билдиришим керак. Улар менга катта ёрдам кўрсатишди. Ўзбекистонда олиб борган ишларим самарали кечди. Кўплаб ажойиб олимлар ва дўстлар орттирдим. Республика ички ишлар вазирлигининг Олий милиция мактабида мен учун шароит яратиб янги кафедра очишга розилик билдирилди. Ўйлайманки, бу ердаги профессор-ўқитувчилар билан ўзаро ҳамкорликда муҳим вазифаларни биргаликда ҳал этамиз.

— Афғонистонда янги йилнинг қандай ўтиши ҳақида нима дея оласиз?

— Бу ерда генерал Дўстун билан Гулбиддин қўлни қўлга беришса янги йилдан бошлаб мамлакатда тинчлик ҳукм сура бошлайди. Ўзига хос Дўстун + Гулбиддин + Тинчлик деган шакл юзага келади. Фурсатдан фойдаланиб мустақил Ўзбекистон халқини ва муштарийларни янги йил билан табриклайман. Ҳаммамизга ҳам омад ва муваффақият ёр бўлсин!

ЙЎЛОВЧИЛАР ДИҚҚАТИГА!

Кейинги вақтда Ўрта Осиё темир йўлида пассажир поездларига чипта сотиб олиш масаласида жуда оғир вазият вужудга келди.

Бошқа транспорт турларига нисбатан энг арзон бўлган Ўзбекистон Республикаси темир йўл транспортида қатнаш қийинлашди. Кўпсонли чайқовчилар туркум-туркум чипталарни харид қилиб, кейин 3—4 баравар қимматига пуллашмоқда. Айни пайтда кассаларда жой бўлмайди.

Аҳолининг кўплаб илтимосларига биноан темир йўл

1993 ЙИЛ 15 ЯНВАРДАН БОШЛАБ

пассажир поездларига чипталарни йўловчи шахсини тасдиқловчи ҳужжатлар (паспорт, ҳарбий билет, хизмат гувоҳномаси ва ҳоказо) бўйича сотишга ўтади.

Поездларга чиптадаги ва йўловчи ҳужжатидаги фамилия мувофиқлигига қараб ўтказилади.

ҲУРМАТЛИ ЙЎЛОВЧИЛАР! Бошқа бировлардан чипта сотиб олманг! Фақат тўғри расмийлаштириб сотиб олинган чиптагина поездда ўтириш ҳуқуқини беради.

САФАРИНГИЗ ЁҚИМЛИ БЎЛИШИНИ ТИЛАЙМИЗ!

ЎРТА ОСИЁ ТЕМИР ЙЎЛ БОШҚАРМАСИ.

ГЕРМАНИЯДАН КЕЛТИРИЛГАН ЖЎЖАЛАР

Германиядан махсус авиарейс билан Наманган вилоятига 80 мингга яқин жўжа келтирилди. Жўжалар Косонсой парранда гўшти етиштириладиган фабрикага жойлаштирилди. Уларни «Ломанн» немис фирмаси етказиб берди. «Кросса ломанн» зотли товуқлар бу ерда парҳез гўшт учун етиштирилади. Улар товуқларнинг маҳаллий зотидан гўштдорлиги ва кўп тухум қилишлиги билан фарқ қилади. Жўжалар пахта толасига алмаштирилди.

Келгуси йилда янги зотли товуқлардан тухум олингач, республиканинг бошқа паррандачилик хўжаликларида ҳам «Кросса ломанн» зотли товуқлар етиштирила бошлайди.

ҲИНД ТАҚДИРНОМАСИ

(1993 йилда)

ЖАДИ

Сизга ўз интилишларингизни ҳамиша бўлгани каби аниқ белгилаб олиш фазилатлари хос. Сиз Жади буржи остида туғилган реалист одамсиз, ва доимо мақсадга олиб борувчи ишончли йўлни топасиз. Мана шу фазилатларингиз 1993 йилдан омон ўтишингиз учун ёрдам беради.

ҚОВҒА

Бу йил пешонангизга ёзилган ҳамма кўргиликларни мардона ва тоқат билан енгасиз. Фан ва санъат билан шуғулланувчилар ўзлигини тўла намоён қилиш қувончига сазовор бўладилар. Бўш вақтларингизда кўпроқ китоб ўқийсиз.

БАЛИҚ

Сизлар ғаройиб одамсизлар. Нафосатдан йироқ эмассиз. Ҳар қандай шароитда яшаб, айни чоғда бахтли бўла оласиз. Бу йил сиз тезроқ балоғатга етиб, мустақилликка эришсангиз жуда яхши бўлади. Сизга шахсий ҳаётда янги уфқлар очилади. Дунёқарашингизни кенгайтиринг. Олис келажак ҳақида билиб оласиз. Буларнинг ҳаммаси сизнинг ўйчанлигингиз ва туйғуларга берилиш хислатларингиз туфайли амалга ошади.

ҚЎЙ

Бу йил сиз учун кутилмаган ходисаларга тўла. Лекин эсда тутинг: нимаики рўй бермасин, ҳаммаси яхшиликка олиб боради. Сиз ташвишлар, кўз кўрмаган куч-ғайратлар, тушкунлик ҳолати, қувонч ва аламларга рўбарў бўласиз. Аммо диққатингизни ўзингизнинг заиф томонларингизга эмас, балки ишлаб чиқариш соҳасига, маиший муаммоларга қаратинг. Ажаб эмас, ёзга бориб сиз учун янги истиқболли иш пайдо бўлса. Асл дўстлик ва амалий танишувлар кутади.

САВР

Сиз учун бахтли келадиган 1993 йилда омадингиз чопади. Йил бошида режа қилган барча нарсалар йил ўртасида амалга ошади. Фақат бир шарти бор: сиз ўйлаган нарсангизга албатта озгина меҳнат сарф қилишингиз керак. Ҳамма ишлар навбати билан битади. Бу йил Савр буржи остида туғилганлар учун тинч ва осойишта ўтади. Бу албатта турар жойингизни алмаштиришингизни ҳисобга олмаганда бўладиган ўзгаришлар...

ЭГИЗАКЛАР

Бу йил сиз учун парвозлар ва қўнишлар йилидир. Бу омадингиз борлигидан. Шундай онлар келадики, сиз бахт қанотида бўласиз, истакларингиз амалга ошади, шуҳрат қозонасиз. Лекин ҳаммаси кескин ўзгариши мумкин. Атрофингиздаги муҳит хира тортади. Аммо бу Эгизаклар учун тўсиқ бўлолмайди. Агар сиз техник ходим бўлсангиз, яратган ихтироингиз жорий қилинади. Мабодо ёзувчи, ижодий уюшма ходими бўлсангиз, асарингиз ўз ўқувчиларини топиб донг қозонади.

ҚИСҚИЧБАҚА

Нега бу буржи остида туғилган кишилар кечалари юлдузларга қарашади? Юлдузларга қаранг-да, тинчланинг. Сиз толиқиб қолгансиз. Агар ўзингизнинг камтарингина хонадонингизни хусусийлаштира олмасангиз нима бўпти. Ҳаммада ҳам ҳамиша бирон нарса амалга ошмаслиги мумкин. Ишонинг, сизни 1993 йил октябрь—декабрда кўпгина яхши нарсалар кутади. Бироз тоқатли бўлинг.

Навбат кутганда, ишда, жамоа транспортида камроқ асабийлашинг. Оламни қандай бўлса, шундайлигича қабул қилинг. Кўпроқ витамин истеъмол қилинг.

АРСЛОН

Кучли одам ҳеч қачон умидсизликка тушмайди. Сизнинг даврингиз келди. Ҳаракат қилинг, ижод этинг, такомиллаштиринг. Ғайратингизни кутаётган соҳалар жуда кенг—энг оддий ишдан космик техникагача.

Ажойиб келган 1993 йилда миллионер бўлиш учун Сизга яхши имконият бор. Бир сўз билан айтганда, сизни молия-иқтисод соҳасида муҳим воқеалар кутади.

ҚИЗ

Яхшиликка олиб борувчи қизғин ўзгаришлар олдингизда. Ишда ўз ижодий имкониятингизни тўла сарф қилинг. Бу сизни ишда кўтарилишга олиб келади. Сизни қўлларда кўтариб юришади. Ўйлаган режаларингиз худди афсунгар таёқчаси ишора қилгани каби бир пасда амалга ошади.

Уйингизда ҳамма нарса яхши. Ремонтни тугатасиз, жиҳозни янгилайсиз, кўнглингиздагидай шароит яратасиз. Сизга ҳавас қилишади.

Сиз ортиқча қийналмасдан кўзлаган мақсадларингизга эришасиз, пул, моддий ашёлар сиз учун саодатли келган йилда худди очилдастурхондаги мисол ёғилиб келади. Айниқса, йил ўртасида пулга кўмиласиз.

ТАРОЗИ

Уй-рўзғор ташвишлари энг кўп вақтингизни олади. 1993 йил охирида йиллик фаолиятингизнинг якунини чиқарсангиз, ташвишларингиз бекор кетмаганини кўрасиз. Уйдаги муаммолар сизни чўчитмасин. Ҳаммаси ҳал бўлади. Сизнинг тарбиянгиз, аниқ-равшан ишлашингиз ва янгиликка интилувчи тафаккурингиз турли вазиятларда, масалан маиший соҳада, ишда ва ўзаро муносабатларда анча қўл келади.

ЧАЁН

Сиз охири кўринмайдиган ишларга ўзингизни аямай урасиз. 1993 йил иқтисодий ва сиёсий ислоҳотлар йили. Демак бу сизнинг йилингиз. Чунки сиз ҳам кўнглингизда, умумдавлат миқёсида бўлмаса ҳам, ислоҳотга моилсиз. Ҳаётга кўп янгиликлар олиб кирасиз.

ЁЙАНДОЗ

Бу йил сиз учун шовқин-суронли, ҳаётий қувончларга, ҳаёлот ва бошқа маззаларга тўла йилдир. Сизнинг саҳий қалбингиз хайрия ишларига, мафтункор соҳаларга интилади. Сиз ҳаётни унинг барча кўринишларида — иш, санъат, спорт, ёки оилада алоҳида муҳаббат билан қабул қиласиз.

ХУСУСИЙ ЭЪЛОНЛАР

СОТИЛАДИ

- Кўп жараённи бажарувчи ва телефон қилаётган кишининг номерини аниқлаб берувчи телефон. тел: 62-60-59.
- Рангли мусиқали қандил, 24 дона. тел: 62-86-72.
- «Запорожец» автомобили. Тел: 68-27-64.
- 15 сотихли дала ҳовли (ёки алмаштирилади). «ВАЗ—06» маркали автомобил. 1986 йилда чиқарилган. тел: 55-00-69.
- Янги тўқув машинаси. («Нева—5»). Тел: 92-48-98.
- 17 сотих ҳовлили уй (иккита уй, иккита гараж, ҳаммом, табиий газ, С. Раҳимов метро бекатидан 12 чақирим нарида). Тел: 54-64-70.
- Янги «Ятрань» маркали ёзув машинкаси. Тел: 64-25-61.
- Икки қаватли дала ҳовли. (Халқа йўл бўйида). Дала ҳовлида ҳаммом, ҳовузча, боғ мавжуд. тел: 59-06-30.
- «Роботрон» печать машинкаси. тел: 77-60-27.
- Уч хонали квартира. Ремонт қилинган. тел: 32-21-59.
- «ГАЗ—21» автомашинасининг прицепи, эшиклари ва ён қанотлари. тел: 97-50-36.
- «Зенит» — ТТЛ», «Зенит—12 СД» фотоаппаратлари. тел: 22-43-27.
- «Электрон— 73» маркали рангли (ишламайдиган) телевизор. тел: 40-47-08.
- «Агат—9» маркали компьютер, рангли телевизор. Тел: 91-50-47.
- «МАЗ —89—26» маркали прицеп. Тел: 33-13-24.
- «Диана» номли ётоқ мебели, «Бирюса—22» музлатгич, «Петров» пианиноси. Тел: 67-35-39.
- Бир хонали квартира. Тел: 45-66-20.
- 1985 йилда чиқарилган «Москвич—412» автомобили. Тел: 54-62-85.
- Юмшоқ мебель, янги жавон. Тел: 50-64-64.

ТУРЛИ ХИЛ БИЛДИРУВЛАР

- 1-Қорасув даҳасидаги даволаш саломатлик марказига тажрибали массажчилар, урологлар, асаб касалликлари бўйича мутахассислар. Тел: 63-39-28. 18.00 дан кейин қўнғироқ қилинсин.
- Шахсий автомобилларга газ баллон аппаратларини ўтказиб бераман. Тел: 68-69-96.
- Ичкиликка берилган кишиларни А. Р. Довженко усулида даволайман. тел: 76-28-84, 74-39-98.
- Агар шим тикишни ўрганмоқчи бўлсангиз, марҳамат, 54-38-95, 54-63-42 телефонларига қўнғироқ қилинг.
- Бутейко усули сизга нафас йўллари қисилиши, аллергия, юрак сиқилиши, қон босими ва бошқа касалликлардан қутилишингизга ёрдам беради. Машғулотларни малакали мутахассислар олиб боришади. Тел: 98-62-29.
- Ўтган йилнинг 14 декабрь куни педагогика институти олдида икки ёшли, баландлиги 50 сантиметр оқ-қора рангли кучукча йўқолди. Ким топиб берса уни мукофот кутмоқда. Тел: 55-71-30.
- Уй хоналарини таъмирлаймиз. тел: 33-93-87.
- Автомобилларни таъмирдан чиқарамиз. Шунингдек, ўриндиқларга ғилофлар, полига линолиум ётқизамиз. Тел: 91-13-97, 97-69-80.
- Сифатли кошин қўйиш ишларини бажарамиз. Тел: 34-41-77.
- Чет эл пулига квартира топшираман ёки сотаман. Тел: 97-40-02.
- «Каприз» мусиқа гуруҳи сизнинг тўйларингизни кўнгилдагидек ўтказишга ёрдамлашади. Тел: 96-46-36.

«САИДА»

ЎРТА ОСИЁ МИНТАҚАСИДА ЯГОНА ВРАЧ-КОСМЕТОЛОГЛАР МАРКАЗИ СИЗНИНГ САЛОМАТЛИГИНГИЗ ВА ГЎЗАЛЛИГИНГИЗНИ САҚЛАБ ҚОЛИШГА ҚАФОЛАТ БЕРАДИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ СОҒЛИҚНИ САҚЛАШ ВАЗИРЛИГИ МАРКАЗИ —

- Бу ташқи қиёфани жарроҳлик йўли билан пластик операция қилишнинг барча турларини,
- Профилактика ва касалликни даволашда, юз териси ва бадандаги косметик камчиликларни, себорея, соч тўкилиши, тошмалар, терининг ранг берувчи пигментларининг бузилиши, юз ва бўйиндаги нуқсонлар чандиқ, теридаги турли ёзувларни кўчириб олиб ташлаш каби хасталикларга тиббий ёрдам кўрсатилади.

Марказда косметолог, умумий массаж ва мануаль терапия, игнарефлексетерапия, физиотерапия, муолажа хоналари фаолият кўрсатади.

- Хонаки ва тиббиёт косметикаси мутахассислиги бўйича курслар очилган.

Хизмат ҳақи МДҲ давлатларидагига нисбатан анча кам.

Айни шу кунларда ёки сизга қулай бўлган вақтда бизга мурожаат қилишингиз мумкин.

БИЗНИНГ МАНЗИЛ: Халқлар дўстлиги майдони, Бешёғоч кўчаси, 1.

Маълумот учун телефонлар: 45-07-42, 45-07-72.

Раққоса қиз ўйнаса...

Содиқ МАҲКАМОВ фотоэтюдлари.

МУАССИСЛАР: «Ўзбекистон овози» ва «Осиё бозори» газеталари ижодий жамоалари.
ҲОМИЙЛАР: Шароф Рашидов фонди, Ўзбекистон қишлоқ хўжалиги машинасозлиги ва автомобилсозлик концерни, Ўзбекистон Республикаси миллий банки, «Ўзбекистон олтини» ишлаб чиқариш бирлашмаси, «Туркистон» биржаси.

Нашр учун масъул
Тўхтамурод ТОШЕВ.

Ҳафтада 1 марта чиқади.

«Осиё бозори» Ўзбекистон Республикаси матбуот давлат қўмитасида рўйхатга олинган. Гувоҳнома № 000176

Эълон ва билдирувлар нақд пулга ва пул ўтказиш йўли билан қабул қилинади.

БИЗНИНГ МАНЗИЛИМИЗ: Тошкент 700083, ГСП, Ленинград кўчаси, 32.
ТЕЛЕФОНЛАРИМИЗ 33-76-04, 32-53-15, 33-38-55, 32-54-14, 32-57-19

Индекс 75487 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

• *Унутилмас сиймолар*

ҲАМИША ЁДЛАНАДИГАН ШОИР

Дўстлар, яхшиларни
авайлаб сақланг.
«Салом» деган сўзнинг
салмоғин оқланг.
Ўлганда юз соат
йиғлаб тургандан,
Уни тиригида бир соат
йўқланг!

Ҳа, «уни тиригида бир соат йўқланг» — дея васият қилган устоз Мақсуд Шайхзоданинг вафотига ҳам мана чорак аср бўлибди. Устоз ҳамиша некбин интилишлар билан яшади, ижод қилди. У, адиб ҳаётда қандай ҳолат ва кайфиятга қарамай ҳар доим башар қайғусида умр кечирмоғи ҳам фарз, ҳам қарз, деган ғояга қатъий амал қилб умр кечирди. Адиб ва адабиётнинг жамиятдаги ўрни ва ролини юксак қадрлаган ва баҳолаган шоир элу юрт олдидаги бурчни ҳаётда барча нарсадан юқори қўярди. Хусусий суҳбатлардан бирида устоз деган эдиларки:

— Кенг китобхонлар оммаси, элу юрт биз, ижодкорларни энг мусаффо қалб соҳиблари, деб билади. Орамиздаги борди-келди гаплардан уларнинг хабари бор дейсизми, бўлмагани яхшироқ. Агар биз, аҳли ижод улар назарида бирбиримизни иззат-ҳурмат қилмасак, адибларнинг ва умуман адабиётимизнинг обрўси нима бўлади? Мабодо ғаламис доираларга тенглашиб, адабий ижодда ҳам пасткашлик, кину кудратга берилсак, унда ижодкорнинг баҳоси қанча бўлади? Тубанлик ботқоғига бир ботилса борми, ундан халос бўлиш амру маҳол бўлиб қолади. Йўқ, бундай қилишга мутлақо ҳаққимиз йўқ. У ҳолда, биз адабий ёзғувчи эмас, аксинча, адабий бузғунчига айланиб қолишимиз ҳеч гап эмас. Ҳа, мана шу иллатдан бағоят эҳтиёт бўлмоқ шоир учун ҳам, олим учун ҳам фарз, ҳам қарз бўлмоғи даркор.

Мақсуд Шайхзода бошига тушган таҳликаю кулфатлар, ташвишу можаролар охир-оқибатда ўз ишини қилди. Устоз 1955 йиллардан бошлаб жуда оғир хасталикка чалинди. «Ман-ман» деган ҳакиму ҳукамоларнинг жаҳду жадаллари, елиб-югуришларига қарамай, домла 1967 йилнинг 19 февралида хастахонада дунёдан кўз юмди. Аммо Шайхзоданинг абадий ҳаётсеварлик ва жўшқин некбинлик оташи билан йўғрилган сержило ва серқирра шоирона сози ҳамон улуғвор асримизнинг тароnаси бўлиб жаранглямоқда.

Муҳсин ЗОКИРОВ,
шоир адабий меросини ўрганиш ва нашр этиш комиссиясининг масъул котиби филология фанлари номзоди.

Мақсуд ШАЙХЗОДА

ДЕРАЗАДАН ЎЧМАСИН ЧИРОҚ

(ШЕЪРЛАР ИЛК МАРТА ЭЪЛОН ҚИЛИНЯПТИ)

Сокин кўча... Қоронғу... Не учун... на садо...
Нима қилиб юрибман, мен беижоза...
Борар жойин билмаган, дайди ҳавода
Кўрсатарми бир эшик, бирон дарвоза!!
Мен бир эски ваъданинг пайидан юриб,
Кезаётган йўлчиман юриб, югуриб.
Менга айтчи: қайси йил, қайси ой!
Қайси ҳафта, қайси кун... ва соат неча!
Нима керак бу сўроқ! Неча!!.
Бир лаҳза чиран —
Бир умрга арзир-ку... таноил неча...
Муҳаббатда кунларни санаш на керак!
Бир бўсанинг лаззати ўн етти минг.

Ой...
Юракларда бўлсайди ҳар ишққа бир жой,
Аллақачон йиртилиб кетарди юрак!!
Дераза, шу дераза, сирли дераза!
Ойни тақиллатмоққа борми ижозат!
У ким эди зулматда деразангиздан
Кулиб қўйган!... Деразадан ёпилди қасддан
Деразани ёпганда, эшикдан келди,
Дилдан-дилга кўприк бор — шу сўзни эл дер.
Гарчи бўлмас экан шу эшикда чироқ,
Бир умрга дилимга, битибман шу чоқ!
Дилда сир бор, мен сизга айтай бу сирни,
Қалам ёза олурми дардни, таъсирни:
Қочсангиз ҳам нигоҳнинг совчиларидан,
Қутилмайсиз севгининг овчиларидан.

Зора, чироқ ўчмаса деразангиздан,
Ассаломим кирсалар дарвозангиздан.

11/IX—1955 й.

ВАЪДА

Девор оша қўшни ҳовлида,
Рақсга тушиб бир қизча
ўйнар.
Аммо кимга гўё тақлидан,
Дилхирожга мос тушиб
қайнар.

Кимса кўрмас ўша қизчани,
У ўйнайди кўнгли хотиржам.
Гулистонда янги ғунчани
Пайқагандек фақат биз шу
дам,

Атрофидан қилиб томоша,
Унга дейман ўзимча «Яша!»

Очил, гулим, яшна,
сунбулим,
Хушбахт бўлиб сайра,
булбулим.

Ўсиб-униб улғайгин, қизим,
Саҳналарга солгин қиёмат,
Сени сийлаб силайди кўзим,
Ҳамроҳ бўлсин сенга бахт
омад!

Кунлар келиб солурсан
шуҳрат,
Айб йўқдир яхши ниятга.
Санъатингни кўргали, эй
қиз,
Театрнинг кассасига биз,
Тизилармиз қатор навбатга!

1965 йил.

ГУНОҲ УНИНГ ЎЗИДА

Дўстим, сезгир бармоқ-
ларинг
Садафларнинг юзидадир.
Менинг элим ҳам созингда
Ҳамда ширин сўзингдадир.

Қорамозий ўрмонида,
Овчи йигит армонида,
Кийикларнинг жавлонида
Кўзинг жайрон изидадир.

Ҳар бир тошнинг тарихи
бор:
Қанот қолиб учар шунқор,
Гоҳо қорли тоққа қараб,
Гоҳо Муған тузидадир.

Дединг: кўпдир меҳнат-
ларинг,
Бир кун битар шоҳ асаринг.
Тилакларинг, ниятларинг
Ҳали сенинг кўзингдадир.

Умидларга тўла ҳар нафас!
Баланд парвоз гапни қил
бас.
Ёлғон-яшиқ гапда эмас.
Маъно — гапнинг тузидадир.

Қўлингга ҳеч олма хасса,
Умрингда сен кўрма ғусса,
Кимки юз йил яшамаса,
Гуноҳ унинг ўзидадир.

1964 йил.

ЁМҒИР

Ёмғир ёғар, сочларни
ивитар,
Йўловчилар қочар дарахт
тагига.

Қизлар қийқиради.
Йигитлар кулади.

Ариқлар тўлади...
Ёмғир олиб келар гуркирак
Бодрингларнинг тоза ҳидини.
Сув ва ҳаво нафасини...
Ундан кейин қалқа-қалқа
Ердан кўкка кўтарилар
Кўзга илинмас буғлар.

Ўсар янги уруғлар...

• *Мутахассис мулоҳазалари*

ТИЛНИНГ ЖАЖЖИ ЗИРАКЛАРИ

⊙ Она тилимиз, давлат тили мақоми олишга бўлган ҳаракатимизда ҳам, шунга муяссар бўлганимиздан кейин ҳам, кенг таҳлилга дуч бўлди. Сўз бойлигимизни астойдил қайта кўриб чиқяпмиз, нутқимиздан ётлашган сўзларни қайта тиклаяпмиз.

Ҳар бир сўз ёзма ва оғзаки нутқимизнинг бўлаги, таркиби ҳисобланади. Уларни бир-бирига боғлаб гап тузиш — фикр баён қилиш осон эмас, албатта. Тилимизнинг мана шу муҳим, ажралмас соҳасининг — грамматикасининг қонун-қоидаларини ҳам, имконияти борича, қўшиб талқин этиб борсак бўлур эди. Давлат тили ҳақидаги мунозараларда бундай талқин ўз ифодасини топмаяпти. Матбуотимизда бўлса грамматик хатолар, ноаниқликлар тобора кўп кўзга ташланмоқда.

Узоқ вақтлардан буён ўйлаб юрган, кўнгилни ғаш қилиб келаётган ана шу грамматик хатоларнинг энг оддийлари (мен фарқлай олган) ҳақида бир газетхон сифатида, баъзи мулоҳазаларимни билдирмоқчиман.

МАТБУОТДА келишик қўшимчалардан, хусусан қаратқич ва эгалик қўшимчаларидан тегишли фойдаланмаслик, уларни тўғри ишлатмаслик ҳоллари ниҳоятда кўп учрайди.

Маълумки, «қишлоқ хўжалиги» ибораси она тилимизда беҳисоб қўлланиладиган бирикма саналади. Унда биринчи сўз иккинчи сўз билан тобе боғланган яъни бу бирикма эргаш сўз (қишлоқ) нинг бош сўз (хўжалик)га қаратқич келишиги қўшимчаси — **нинг** ёрдамида мослашиш йўли билан ҳосил бўлган. Бошқача айтганда, бу бирикмадаги от ҳисобланган **хўжалиги** сўзи эгалик аффикси **и** ни олиб, бошқа бир отга — **қишлоқ** сўзига қарамлигини билдиряпти. Қарамлиликни билдирган сўз, ўз-ўзидан, равшанки, қаратқич келишигидаги сўзга қарашли бўлади. Бинобарин, **«қишлоқ хўжалиги»** деб ёзилиши керак. Матбуотда бунга ниҳоятда кам амал қилаётирмиз.

Халқ хўжалиги, коммунал хўжалиги каби бирикмаларнинг ҳам юқоридаги бирикмадек ёзилиши кераклиги кўриниб турибди. Бундай шаклан ўхшаш бирикмаларнинг бир газета, журнал ёки китобнинг ўзида икки хил — эгалик қўшимчаси сақланган ва сақланмаган ҳолда ёзилаётганини ҳар доим кўрамиз.

Маълумки, грамматикада келишикларнинг қўшимчаларини, хусусан, қаратқич келишиги қўшимчасини тўғри қўллаш ёзма ва оғзаки нутқимизнинг тўлақонли, гапларининг равон ва сўзларнинг аниқ ифодаланишида, зарур урғу ва пауза билан талаффуз этилишида, умуман, тилимизнинг жонли, тушунарли ва таъсирли бўлишида муҳим аҳамиятга эгадир. Афсуски, жуда кўп ҳолларда қаратқич келишиги қўшимчасига талабдагидек баҳо берилмаяпти. Қаратқич келишиги қўшимчасини олиши керак бўлган сўзларда бу қўшимча тушириб қолдирилаётир. Масалан, «Тошкент механика заводи илғор ишчиларидан...» гапида **заводи**, «Таъминлашда бўладиган узилишларни олдини олишга эришдик» гапида **узилишларни**, «Ғўза ва маккажўхори ўсишига...» гапида **маккажўхори**, «Кўзи ожизлар турмуш тарзини яхшилаши...», «Сурхондарё вилоят(и) жамияти раиси...» гапларидаги **ожизлар, жамияти** сўзларида «нинг» (қаратқич келишиги) қўшимчасининг қўлланиши кераклиги яққол сезилиб турсада, у ўз ифодасини топмаган.

Бизнингча, ҳатто содда гапда ҳам, қаратқич келишиги қўшимчасидан уни талаб қилган ҳар бир сўзда дадил фойдаланавериш керак. Гоҳо қаратқич келишигини гапдаги бир неча сўзда қўллаш зарур бўлиб қолса, қўлланавериш лозим — бу гапнинг мазмунини бузмайди грамматик хатога олиб келмайди. Баъзан гапни шундай тузиш кераккки, унда фақат бир сўз қаратқич, бошқа сўзлар ўзга келишик қўшимчаларининг ёрдами билан боғлансин.

Матбуотимизда **на чора**, **нақадар** деган сўзлар ҳам истеъмолда бўлиб туради. На чора — илож қанча, илож йўқ маъноларини англатади, нақадар — қай даражада, қанчалик сўзларига тўғри келади («Ўзбек тилининг изоҳли луғати» 1981 й».) Улардан бири — **на** инкор юкламаси бўлиб, алоҳида ёзилиши керак эди, баъзан у қўшиб юборилияпти. Иккинчиси олмош бўлиб, миқдор, даражани ифодалайди, ундаги **на** инкор тушунчасини билдирмайди. Бу сўзда **на** гоҳо ажратиб ёзилмоқда. Ҳозирги кунларда кенг қўлланилаётган «нафақат» сўзи ҳам грамматик қоидага зиддир. Юқорида таъкидланганидек, на — инкор юкламаси — инкор маъносини фақат чегаралаш маъносини билдиради. Бинобарин, улар қўшилмасдан ёзилади.

Матбуотчиларга маълумки, **нг** товуши икки ундошнинг бирикувидан ҳосил бўлган қоришиқ товуш ҳисобланади. «Демак, у нутқ органларининг асосан бир ерида пайдо бўлган, ажратилмай айтиладиган товушни билдиради» «Ҳозирги ўзбек адабий тили», 1980 й. 1 қисм). Лекин бўғин кўчиришда бу қўшалоқ товуш ҳар доим иккига бўлиб ёзилмоқда. Мана, мисоллар: «Садоқатингиз, иродан-гиз олдида...» Шунақан-ги пайтда...», «Иш натижасига ўзин-гиз баҳо беринг», «Беруний районига келсан-гиз...», Денгиз, кенгаш каби отларда **нг** қоришиқлари икки товушга бўлиб ифодаланаётир. Бу отларни таҳририятчилар, имконияти борича бўғинга ажратмасдан, сатрда қолдиришса ёки сатрга ўтказишса маъқул бўлмайдими? Умуман, **нг** товушини бир ҳарф билан — лотин графикасидаги диакратик белгили ҳарф билан ифодаласак бўлмайдими?

Биз матбуотда йўл қўйилаётган, кўзга яққол ташланиб турадиган айрим, яна такрорлаймизки энг оддий грамматик камчиликлар ҳақида қисман фикр юритдик. Юксак маданиятлиликка даъват этадиган газета, журнал ва китобларнинг ўзида, озгина бўлса ҳам, грамматик хатоларнинг содир бўлиши кечирилмас бир ҳол эканлигини унутмаслик керак.

У. ОХУНЖОНОВ,
халқ маорифи аълочиси.

Тадбиркорлар бор бўлсин

ҚОВУН УРУҒИ КОНИ ФОЙДА

Рост гап: илгари қишлоқ хўжалигида пахтадан бошқа маҳсулот етиштиришга ихтисослашмоқчи бўлган деҳқон турли қийинчиликларга дуч келиши тайин эди. Унинг қанчалик иқтисодий самара келтиришидан қатъи назар ўша даврда юқори раҳбар идораларга буни исботлашнинг ўзи бўлмасди. Хайрият, кейинги йилларда бу борада аҳвол бутунлай ўзгарди.

Республикамизнинг кўпгина районларида жойнинг иқлимий шароитларидан ва деҳқоннинг хоҳиш-истагидан келиб чиққан ҳолда экин экиш жорий этилди. Хўжайли районида ҳам шундай қилинди. Масалан, бу ердаги «Хўжайли» давлат хўжалиги қовун уруғчилигига ихтисослаштирилди. Тўғриси, илгари бу ерда донгдор полизчилар кўп эди. Уларнинг тажрибаларини қўллаш, анъаналарини давом эттиришга аҳд қилинди.

Ўтган йиллардаги натижалар хўжаликнинг қовун уруғчилигига ихтисослашиб, тўғри йўл тутилганлигини тасдиқлади. Мана, биргина 1992 йилни олайлик. Баҳор ва ёз ойларидаги табиий қийинчиликларга қарамай 32,5 тонна сифатли қовун уруғи тайёрланиб, йиллик режа ошириб уддаланди. Хўжалик бундан 14,5 миллион сўм даромад кўрди.

Ҳозир ишлаб топилган фойданинг бир қисми меҳнаткашларни ижтимоий ҳимоялашга сарфланяпти. Янги йил арафасида ҳар бир ишчига 50 килограммдан текинга гуруч берилди. Бундан ташқари тўй-маърака ўтказмоқчи бўлган кишиларга 70 килограммдан гуруч арзон баҳоларда сотилди.

1993 йил қиш мавсумини ҳам давлат хўжалиги меҳнаткашлари очиқ чеҳра билан кутиб олдилар. Боиси, янги йил арафасида барча хонадонлар табиий газ билан таъминланди, хонадонларнинг 80 фоизига эса водопровод қувурлари ўтказилди. Бу ерда қисқа муддатда 422 ўринли ўрта мактаб қурилиб, фойдаланишга топширилди. Хуллас, қовун уруғи ҳам кони фойда экан. Бунга хўжайлилик полизчиларнинг самарали меҳнатлари далолат.

Р. ЕШИМБЕТОВ,
«Ўзбекистон овози» мухбири.

Ўзбекистонда қиш. Р. АХМАДАЛИЕВ олган сурат.

• *Газетхон таклиф қилади*

МИЛЛИЙ ҚАДРИЯТЛАРГА МОС НОМ БЎЛСА

Бир йилдан кўпроқ вақт мобайнида истиқлол шамоли эсиб, миллий қадриятларимиз ривож топаётгани халқимизни хушнуд этмоқда, унинг эртанги кунга ишончини мустаҳкамламоқда.

Мана, шахсан Президентимиз Ислом Каримовнинг ташаббуси билан маҳаллаларни ижтимоий-иқтисодий жиҳатдан ривожлантириш, бу ердаги аҳолининг кам таъминланган табақаларига, уруш ва меҳнат фахрийларига, ногиронларга, кўп болали оилаларга моддий ёрдам кўрсатиш мақсадида «Маҳалла» хайрия жамғармаси ташкил этилди. Бу фармони олийни барча жамоа, маҳалла аҳллари қувонч билан кутиб олди.

Республикамиз вилоятларида ва Тошкент шаҳрида ушбу жамғарма фондига маблағ ўтказиш бошлаб юборилди. Йирик корхона ва ташкилотлар, муассасалар маъмуриятлари маҳаллаларни моддий жиҳатдан қўллаб-қувватлашни ўз зиммаларига олдилар. Шундай қилиб, маҳалла ривожига эътибор кучайди.

«Ўзбекистон овози» газетаси ҳам бу хайрли ишдан четда турмаётганлиги қувончли. Мен республикада чиқадиган талайгина газеталарни мунтазам ўқиб бораман. Бироқ, менимча, маҳалла ҳаётини ёритишда «Ўзбекистон овози»га тенг келадигани йўқ. Кейинги пайтда «Маҳалланг — ота-онанг» рукни остида газетада берилаётган туркум мақолалар, айниқса муштарийлар эътиборини жалб қилмоқда.

Яқинда «Ўзбекистон овози» газетаси журналистлари республика «Маҳалла» жамғармаси билан ҳамкорликда маҳаллалар ҳаётини ёритувчи янги газета таъсис этишни мўлжаллаётганликларини эшитиб янада хурсанд бўлдим. Газета ходимлари холис ният қилишибди. Иншооллоҳ, янги газета чиқса, улар маҳалла аҳли, демакки кекса онахону отахонларимиз дуосини олишлари тайин.

Дарвоқе, янги газетага ном қўйишни муштарийлар ҳукмига ҳавола этилиб, тўғри иш қилинибди. Зеро, «Маслаҳатли тўй тарқамас», деб халқимиз бежиз айтмаган. Мен ҳам шу ўринда ўз таклифларим билан ўртоқлашмоқчи эдим.

Очиғи, газетага ном қўйиш янги туғилган чақалоққа ном қўйиш билан баробар. Шундай экан, унга миллий қадриятларимиздан келиб чиққан ҳолда муносиб ном танлаган маъқул. Менимча, маҳалла газетаси бўлгани учун унга «Маҳалла ҳақиқати» ёки «Маҳалла ғурури», «Маслакдош» ёхуд «Маслаҳатгўй» номларидан бири танланса.

Энди газета мавзуига келсак, унинг ранг-баранглигини таъминлаш даркор. Дейлик, маҳалла ижтимоий-иқтисодий ҳаёти, ахлоқ ва одоб, оила ва жамият, миллий қадриятлар ва урф-одатлар кенг ёритилса, муштарийлар эътиборини жалб қилиши турган гап. Қисқаси, савобли иш бошланди, биз — муштарийлар ҳам бу хайрли тадбирнинг рўёбга чиқишида албатта мададкор бўламиз.

Ўктамжон ХОЛИҚОВ,
Андижон пойабзал бирлашмаси ишчиси.

ВИЛОЯТ МУХБИРЛАРИ ЁЗАДИЛАР

«ВОҲАМИЗНИ БОҒ-БЎСТОНГА АЙЛАНТИРАЙЛИК»

Қашқадарё вилояти ҳокими Т. Хидиров шундай даъват билан яқинда вилоят аҳолисига мурожаат қилди. Мурожаат барча район газеталарида чоп этилди. Унда, жумладан, шундай сатрлар бор:

«Халқимиз умид билан суқилган таёқ — бир кун берар меваю япроқ, деб бекорга айтмаган.... Ҳар бир хўжаликнинг 50-100 гектар боғ-роғи, 25-30 гектар теракзори бўлсин. Кўча ва ариқ ёқаларига, ҳовлиларга, маданий-маиший бинолар атрофига мевали ва манзарали кўчатлар экишни ташкил этиш сизларнинг шу кеча-кундуздаги муҳим вазифаларингиздан бири бўлмоғи даркор.

Шунга эришайликки, ҳар биримиз йилига хонадонимизга камида 4 тадан мевали, 2 тадан манзарали дарахт кўчатлари экайлик. Шунда вилоятимизни боғ-бўстонга айлантиришдек савобли ишга муносиб ҳисса қўшган бўламиз».

Бозор иқтисодиёти ҳамма жойда ўз кучини кўрсатиб, нарх-наво, айниқса мева-чева қимматлашиб кетган бир пайтда вилоят раҳбарининг даъватномаси жамоа ҳамда давлат хўжаликлари, саноат корхоналари меҳнаткашлари, ўқувчи-ёшларни янги ғайратга отлантирмоқда. Улар қўриқ ўлкани боғроғга айлантириш, янги узумзорлар, бодомзорлар барпо этиш ишига астойдил киришдилар.

М. КАРОМОВ,

БИЛИМДОНГА ДУНЁ ҚУЧОҚ ОЧАДИ

Ўткирбек Мўминов 1990 йили Шаҳрихон районидаги 2-ўрта мактабни олтин нишон билан тамомлаб Тошкент иқтисодий дорилфунунига ўқишга кирган эди.

Ўзбекистон мустақилликка эришгач, америкалик ишбилармонлар келиб, мактаб очишди. Мактабга 120 талаба танлаб олинди. Улар орасида Ўткирбек ҳам бор эди. Бир ойдан сўнг бу талабалар иккинчи синовдан ўтказилди. Синовдан кейин 120 талабадан 15 нафари қолди. Ўткирбек иккинчи танловда ҳам юқори баҳо олди. У Американинг Арканзас дорилфунунига ўқишга юборилди. Бу ерда ўзбекистонлик 15 талаба бир ой ўқитилиб, Тенесси штатидаги Белмент дорилфунунини халқаро бизнес, менежмент бўлимига ўқишга жўнатилди. Олти ой ўқигандан кейин Ўткирбекка Америка сертификатори деган ҳужжат беришди.

1992 йил май ойида Америкадан қайтиб келган Ўткирбек Мўминов Ўзбекистон — Америка бизнесменлар мактабида инглиз тили бўйича таржимон ва ўқитувчи бўлиб ишлади. Чунки унга Америкада ассиссент — профессор деган фахрий ҳужжат берилган эди.

Ҳозир Ўткирбек Мўминов Америка дорилфунунида ўқишни давом эттиряпти. У 1993 йилда дорилфунунни битириб, бакалавр унвонини олиб қайтади ва Ўзбекистон миллий банкида ишлаш ҳуқуқига эга бўлади.

Хулоса шуки, кимки билимдон бўлса, унга дунё қучоқ очади.

А. ҚУРОНБОЕВ.
Андижон вилояти

ХОРАЗМДАГИ НОДИРАБЕГИМ ВАСФИ

Хоразм вилоятининг адабиёт мухлислари ҳам ўзбек шеъриятининг мумтоз вакили Нодирабегим таваллудининг 200 йиллигини улкан санъат ва маданият байрами тарзида кенг нишонламоқдалар.

Буюк шоира таваллудига бағишлаб қатор мактаблар, кутубхоналар ва клубларда қизиқарли мушоиралар, шеър ва қўшиқ кечалари ўтказилди, Нодирабегим ҳаёти ва ижодига, асарлари намойишига бағишланган кўргазмалар ташкил этилди. Вилоятнинг Янгибозор туманида ноҳия касаба уюшмалари ҳамда хотин-қизлар кенгашлари ташаббуси билан ўтказилган кеча мухлисларда айниқса катта таассурот қолдирди. Унда шоирлардан Ошиқ Эркин, Матназар Абдулҳаким, Раъно Романова, Гавҳар Ибодуллаева, Онажон Одилхонова ва бошқалар иштирок этишиб, ўзларининг Нодира ғазалларига боғлаган муҳаммаслари, шеър ва ғазалларидан ўқиб беришди. Район бадиий ҳаваскорлик дасталарининг етакчи санъаткорлари Нодира ғазаллари билан айтиладиган қўшиқлардан сараланган катта дастур асосида дилрабо концерт намойиш қилишди.

Адабий кечада Ўзбекистон Халқ демократик партияси район кенгашининг биринчи котиби Солий Ҳайитбоев ва туман ҳокими ўринбосари Гулимбой Янгибоевлар ҳам иштирок этишиб, Нодира даҳоси ҳақида тўлқинланиб гапиришди.

Э. МАДРАҲИМОВ.

Темур тузуклари

تیمور تزوکلاری

Бисмиллаҳир-роҳманир-роҳим.

БИРИНЧИ МАҚОЛА

ДАВЛАТ ҚУРИШ ОЛДИДАН ҚИЛГАН ИККИНЧИ КЕНГАШИМ

У шундан иборат бўлдики, Туғлуқ-Темурхон мен билан тузган аҳду қарорини бузиб, иккинчи бор Мовароуннаҳр мамлакатига қўшин тортиб келди ва ҳукуматни мендан тортиб олиб, ўғли Илёсхожага топширди. Мени эса унга бош қўмондон (сипоҳсолор) ва маслаҳатчи қилиб тайинлади. Менга Қочувли-баҳодир[1] ва Қобулхон[5] томонидан битилган аҳдномани кўрсатди. Мен улуғ боболаримизнинг сўз ва номаларини қабул қилиб, сипоҳсолорлик қилишга рози бўлдим.

Ҳижрий 762 (милодий 1360-61) йили Туғлуқ-Темурхон иккинчи марта Мовароуннаҳрга қўшин тортиб келиб, мени ўз ҳузурига чорлаб нома жўнатди. Мен [рози бўлиб], унинг истиқболига чиқиб, у билан кўришдим. У орамиздаги аҳдни бузиб, Мовароуннаҳрни ўғли Илёсхожага топширди, мени эса сипоҳсолор қилиб белгилади. Бу ишга ортиқча рўйхушлик билдирмаётганимни кўриб, менинг бобом Қочувли-баҳодир ва ўзининг бобоси Қобулхонларнинг аҳдномасини кўрсатди. Пўлат тахтага имзоланган аҳдномада[1] «хонлик Қобулхон авлодининг қўлида, сипоҳсолорлик эса Қочувли-баҳодирхон болаларида бўлсин, улар бирбири билан ёвлашмасин», деган сўзлар битилган экан. Буни ўқиб кўргач, улуғлар аҳдига вафолик қилиш юзасидан сипоҳсолорликни қабул қилдим.

Мовароуннаҳрда ўзбек[1]ларнинг жабру зулми ортиб кетди. Чунончи, саййид ва саййидзодалардан етмиш кишини асир олиб банд этдилар. Илёсхожа бўлса давлат ва сиёсат ишларида лаёқатсиз бўлгани туфайли уларнинг зулму ситамига барҳам беришга ожиз эди. Мен бўлсам ўз салобатим ва ҳайбатим билан ўзбеклар устидан ғалаба қилдим ва мазлумларни золимлар жабридан халос қилдим. Бу Илёсхожа амирлари ва ўзбекларнинг менга нисбатан душманлик қилишларига сабаб бўлди. Улар Туғлуқ-Темурхонга хат ёзиб, «Темур бизга қарши исён туғини кўтарди», дедилар. Хон бу ёлғон гапларни чин билиб, мени ўлдириб, йўқотиш ҳақида ёрлиғ юборди. Бу ёрлиғ менинг қўлимга тушиб қолди. Ундан ўлимга ҳукм қилинганлигимни билиб олдим. Бунинг иложини қилиб, қуйидаги тадбирни ишлатдим. Барлос улусининг баҳодир йигитларини ўз атрофимга тўплаб, уларни бирлаштирдим. Менга бўйсуниб кўмакдош бўлмоқлик учун розилик берган биринчи киши — Ики Темур бўлди, иккинчиси — амир Жоку барлос эди. Булардан бошқа улус баҳодирлари ҳам жону диллари билан менга бўйсунмоқчи [ва хизмат қилмоқчи] эканликларини билдирдилар.

Мовароуннаҳр аҳолиси менинг бу ишимдан хабар топиши биланоқ, тезда ўзбекларга ҳужум қилишим кераклиги ҳақида истак билдирдилар. Чунки уларнинг қалби золим ўзбеклар тоифасидан бутунлай безиган эди. Мовароуннаҳр аҳолисининг каттаю кичиги менга бирлашди. Мамлакатнинг уламо ва машойихлари эса ўзбекийа тоифасини йўқ қилиш ҳақида фатво ёзиб бердилар. Улус амирлари ва қўшун бошлиқларининг баъзилари ҳам бу ишга қўшилиб, бизга бирлашдилар. Бу тўғрида ёзилган аҳднома ва фатволарининг нусхаси бу эди: «Тўғри йўллик халифалар,[2] Аллоҳ

6.

таоло уларнинг жамисидан мамнун бўлсин, тутган йўлларига ва қилган ишларига мувофиқ Мовароуннаҳрдаги бутун аҳли ислом, сипоҳу раият[1] ёҳуд уламою машойих бўлсин, Амир Темурга иззату икром кўрсатиб, уни Амир Темур Қутби салтанати Олий деб атасинлар ва уни Аллоҳнинг (ердаги) қудратисалтанат тахтига лойиқ кўрсинлар. Мусулмонларнинг ери, номуси, мол-мулки ҳамда жонига зулм-ситам қўлини чўзган ўзбеклар тоифасини дафъ қилишда ва умуман йўқотишда Темурга [ёрдамлашиш учун] ўз мол ва жонларини [аямай], тиришиб ҳаракат қилсинлар. Биз ўз аҳду байъат[2]имизга содиқ қолурмиз. Агар берган аҳд-паймонимиздан қайтсак, Аллоҳнинг қудратию қуввати ва ёрдамидан чиқиб, шайтон қудрати ва ёрдами йўлига кирган бўлайлик».

---

[1] Бу ерда Ботухон замонидан қолган Дашти қипчоқлик амирларнинг авлоди назарда тутилади. Рисола матнида «ўзбекийа тоифаси», «ўзбек» шаклида ёзилган. Бу ҳақда тўлароқ маълумот олиш учун қаранг: А. Ю. Якубовский. Ўзбек халқининг юзага келиши масаласи ҳақида. Тошкент. 1941; Бўрибой Аҳмедов, «Мулоқот» ойномаси. 1991 йил, №1; Қозоқбой Маҳмудов. Туркий қавмлар тақдири. «Фан ва турмуш ойномаси. 1990 йил, №12.

[2] Хулафо ар-Рошидин — ҳазрати Муҳаммад пайғамбар вафотидан сўнг мусулмон жамоасининг диний ва дунёвий ишларини бошқаришда унга ўринбосар (халифа) ҳисобланган тўрт диний пешво: Абу Бакр (ҳукм. йил. 632—634), Умар (ҳукм. йил. 634—644), Усмон (ҳукм. йил. 644—656) ва Али (ҳукм. йил. 656—661).

7.

Мустақил ҳаёт бўсағасида...

Абдувоҳит ТЎРАЕВ сурат лавҳаси.

ВИЛОЯТ МУХБИРЛАРИ ЁЗАДИЛАР

ЗИЁРАТЧИЛАР МАМНУН

«Ўзбексавдо» давлат концерни Баҳовуддин Нақшбандий ҳазратлари қабрини зиёрат қилиш учун турли вилоятлар ва мамлакатлардан келаётган меҳмонларга қулайлик яратиш мақсадида ажойиб савдо марказини барпо қилди.

Бу ерда новвойхона, сомсахона, чойхона, озиқ-овқат магазини, ошхона ва бошқа зарур хизмат турлари мавжуд. Вилоят савдо концернининг хўжалик ҳисобидаги ремонт-қурилиш участкаси ходимлари савдо марказини қисқа муддатда қуриб битказишди.

ҚИШЛОҚЛАРГА ГАЗ КЕЛДИ

Бир вақтнинг ўзида Бухоро районининг «Ўзбекистон» жамоа хўжалигидаги Деҳча, Божоқ, Вағозкент, Қорабобо деб номланган тўртта қишлоғидаги 200 дан ортиқ хонадонга табиий газ келтирилди.

Жамоа хўжалиги мазкур қишлоқларни газлаштиришга 3,5миллион сўм маблағ сарфлади. Миллатшоҳ Саидзокиров бошлиқ монтажчилар қувур ўтказиш ишларини беш ойда уддалаб, янги йил арафасида хонадонлардаги газ плиталарини ёқиб беришди.

Нусратилло НАИМОВ.

УЗУМДАН — СПИРТ

Спирт ҳозирга қадар Украина ва Россиядан келтирилар эди. Ховренко номли Самарқанд вино комбинати мутахассислари шу ернинг ўзида спирт тайёрлашни йўлга қўйдилар.

Ғаллаорол консерва комбинатидан келтирилган махсус ускуна ўрнатилгач, комбинатда четдан ташиб келтирилганидан 3-4 баравар арзон узум спирти ишлаб чиқарила бошланди.

Фақат бугина эмас, корхонада яқинда «Сархуш» деб номланган хуштаъм янги вино чиқарилди. Уфадан товар айрибошлаш орқали келтирилган ускуна эса корхонани полиэтилен яшчик ва шиша қопқоғи билан таъминламоқда. Ҳозир мутахассислар коньякнинг янги хили устида ишламоқдалар.

Фармон ТОШЕВ.

«Ўзбекистон овози» шахмат танлови

ҒОЛИБЛАР АНИҚЛАНДИ

Қўқонлик машҳур шатранж устаси Пўлатхон Саидхонов таваллудининг 100 йиллигига бағишлаб ўтказилган танлов иштирокчилари орасида қўшни республика вакиллари ҳам борлигини алоҳида таъкидлашни истардик.

Таҳририятга келган юзлаб жавоб мактубларининг эгалари турли ёшдаги ва касб-кори турлича кишилар эканлиги ҳам диққатни тортади. Бутун оиласи билан қатнашганларни айтмайсизми. Кўпчилик танлов мутасаддиларига миннатдорчилик изҳор қилган, ўз навбатида биз ҳам уларга ташаккуримизни билдирамиз ва топшириқларни эълон қилишда юз берган узилишлар учун узр сўраймиз.

Ғолибларни аниқлашда ҳакамлар ҳайъати тўғри жавоблар орасидан ҳам энг мукаммалларига эътибор берди.

Шундай қилиб салкам уч ой давом этган сиртқи баҳс якунига кўра Ўзбекистон Республикаси шахмат федерацияси таъсис этган пул мукофотларининг биринчиси Тошкент Давлат университети толибаси **Марҳабо МАМАТҚУЛОВА**га, иккинчи соврин Тошкент техника университети толиби **Маматқул ҲАЙЛАЕВ**га ва учинчи соврин наманганлик шифокор **Замира ИНОМОВА**га бериладиган бўлди.

Танлов Низомига биноан тўртинчи — еттинчи ўринларни эгаллаган: яккабоғлик Юсуф Ёқубов, пахтаободлик Исроил Каримов, туркманистонлик ўн яшар Зокир Жуманиёзов, бахмаллик Ўрозали Қаҳҳоров, бувайдалик Зоҳиржон Рустамов, бойсунлик Набижон Қосимов ва чироқчилик Дилмурод Алиқуловга «Ўзбекистон овози» газетасининг эсдалик совғалари топширилади.

Номлари зикр этилган ўн ғолибнинг барчаси иккинчи спорт даражаси — разряди талабларини адо этди. Соврин-у даражалар муборак, азиз дўстлар!

Янги йилда ҳам газетамиз шахмат бурчагида ана шундай тадбирлар ўтказиш ниятимиз бор. Фикр-мулоҳаза ва таклиф-у истакларингиз бўлса, марҳамат.

Қуйида эса, кўпчилик мухлисларнинг истагини инобатга олиб, танлов топшириқларининг жавобларидан айримларини такроран эълон қиламиз.

5-МАШҒУЛОТ. Масала. 3 юришда мот (3 очко).

Жавоби: 1. Ле5! Энди 1... Кр:е5 бўлса, 2 Kd8 ва кейинги юришда мот ёки 1... Крd7, 2. Кс5+ ва кейинги юришда мот ёки 1... С6 2. Фd4X.

9-ТОПШИРИҚ. Масала. 5 юришда мот (4 очко).

Жавоби: 1 Кс3! Крh1, 2. Ке4 Крh2, 3 Кd2, Крh1. 4. Кf1h2 5. Кg3X.

11-ТОПШИРИҚ. Этюд. Оқлар бошлаб ютади (4 очко).

Жавоби: Фс8 Фg3 (1... Кg5 бўлса, 2 Фа8. Крg3, 3. Фg2+Крf4, 4. Фh2+), 2. Кg4+Крh3, 3. Ке3+ Крh2, 4. Фс2+ Крh3 (4...Крh1 бўлса, 5. Фh7+ Фh2. 6. Фе4+5. Фf5+ Крh2. 6. Кg4+Крh3. 7. Фh5+Фh4 8. Кf2+Крg3. 9. Кh1+Крh3 10. Фf3+ Крh2. 11 Фg2X.

12-ТОПШИРИҚ. Этюд. Дуранг (4 очко).

Жавоби: 1. Лс4 (1. Лb5+? бўлса 1...Кр а7. 2. Ла5+ Крb6, 3. Ла4 Фd1+) 1... Крb6 (1...Фс4 бўлса, 2 Кd6+), 2. Лb4+ Кра5, 3. Ла4+Крb5. (3...Л:а4 бўлса, Ла4+ Крb5, (3...Л:а3 бўлса, 4. Кс5 +) 4. Крb2!! Фе2+5. Крb3, Фd1+ 6 Крb2 Дуранг, чунки оқлар Кс3 юриб олса бас.

16-ТОПШИРИҚ. Комбинация. Юриш оқлардан. Юта оласизми? (4 очко).

Жавоби: 1. f5! С:f5, 2. Кf4+Кре 5 3. Лd1 (4d5X хавфини туғдириб) 3... с6, 4. Лd5+cd, 5. Кd3+ed, 6. f4X — Антиқа якун.

«Ўзбекистон овози»нинг 75 йиллиги олдидан

«ЎЗБЕКИСТОН— ВАТАНИМ МЕНИНГ»

«ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ» ГАЗЕТАСИ РЕДАКЦИЯСИ, ЎЗБЕКИСТОН ЁЗУВЧИЛАР УЮШМАСИ, ЎЗБЕКИСТОН ЖУРНАЛИСТЛАР УЮШМАСИ ВА ШАРОФ РАШИДОВ ФОНДИ «ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ» ГАЗЕТАСИНИНГ 75 ЙИЛЛИГИ МУНОСАБАТИ БИЛАН ШУ НОМДАГИ ЭНГ ЯХШИ БАДИИЙ-ПУБЛИЦИСТИК ВА ФОТОАСАРЛАР УЧУН

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИЛАР

Тарихий ҳақиқатлар, ҳаётбахш инсоний қадриятлар ҳақида ҳикоя қилувчи, миллий мустақиллик, уйғониш йилларидаги ва йўлларидаги курашларни тасвирловчи, юксак инсоний туйғуларни ифодалаган, маънавий маданиятни ўстиришга ёрдам берадиган, илғор фикрли, пешқадам замондошларимизнинг ёрқин сиймоларини акс эттирган, ватанпарварликка, меҳр-оқибатга, инсоний баркамолликка чорловчи, фалсафий мушоҳадаларга бой, даъваткор, бадиий юксак ва теран мазмунли энг яхши **ҲИКОЯ, ШЕЪРИЙ ТУРКУМЛАР, ОЧЕРКЛАР, ПУБЛИЦИСТИК МАҚОЛАЛАР ВА ФОТОАСАРЛАР** учун республика конкурси ўтказилади. Ижодий мусобақани уюштиришдан асосий мақсад замондошларимизни, айниқса, ёшларни тарбиялашдек эзгу ишга ҳисса қўшиш, энг буюк қадрият — она юртимиз ва унинг фарзандлари кўрку камолини, фазилатларини тараннум этиш, бадиий маданият, хусусан сўз санъатини янада ривожлантириш, халқ хизматига чорлашдан иборат.

I. КОНКУРСНИНГ ВАЗИФАЛАРИ

Ижодий мусобақага йўлланган асарларда: ватандошлар ва замондошларимизнинг Ўзбекистон мустақиллиги йўлидаги фидойилиги, Ватан истиқлоли ва истиқболи йўлидаги курашлари, барча халқларнинг бирдамлиги, жипслиги ва ҳамкорлиги, юртимиз қудратини юксалтириш учун ватанпарварлик намуналари ёрқин акс эттирилиши — конкурснинг асосий шартидир.

Тарихий ҳақиқатлар, умуминсоний қадриятлар, мустақиллик, маънавий маданият, юксак инсоний туйғулар, она юртга муҳаббат, оқибатлилик ҳислатлари тасвирланиши, одамларни аҳилликка, тинчликка, осойишталикка чорлаш — конкурснинг асосий вазифасидир.

II. КОНКУРСДА ҚАТНАШИШ ШАРТЛАРИ

Конкурсда барча ижодкорлар, ёши, ирқи, миллати ва яшаб турган жойидан қатъи назар, иштирок этишлари мумкин. Ижодий мусобақа қуйидаги жанрлар бўйича ўтказилади;

1. **НАСР** (ҳикоя, новелла, кичик ҳикоя).
2. **НАЗМ** (достон, баллада, шеърий туркум).
3. **ПУБЛИЦИСТИКА** (очерк, репортаж, мулоқот).
4. **ФОТОАСАРЛАР** (фоторепортаж, портрет, этюд).

Матнлар икки интервалда кўчирилиши, фотоасарлар эса 13x18 сантиметр ҳажмида силлиқ қоғозга туширилган бўлиши лозим.

III. КОНКУРСНИ ЯКУНЛАШ ТАРТИБИ

Ижодий мусобақа «Ўзбекистон овози» газетасининг 75 йиллиги тантаналари арафасида якунланади. Конкурс ғолиблари учун қуйидаги мукофотлар белгиланган:

1. НАСР ЖАНРИ БЎЙИЧА:

битта биринчи мукофот — 15000 сўм миқдорида;

иккита иккинчи мукофот — ҳар бири 10000 сўм миқдорида;

учта учинчи мукофот — ҳар бири 5000 сўм миқдорида.

2. НАЗМ БЎЙИЧА:

битта биринчи мукофот — 15000 сўм миқдорида;

иккита иккинчи мукофот — ҳар бири 10000 сўм миқдорида;

учта учинчи мукофот — ҳар бири 5000 сўм миқдорида.

3. ПУБЛИЦИСТИКА БЎЙИЧА:

битта биринчи мукофот — 10000 сўм миқдорида;

иккита иккинчи мукофот — ҳар бири — 5000 сўм миқдорида;

учта учинчи мукофот — ҳар бири 3000 сўм миқдорида.

4. ФОТОАСАРЛАР БЎЙИЧА:

битта биринчи мукофот — 10000 сўм миқдорида;

иккита иккинчи мукофот — ҳар бири 5000 сўм миқдорида;

учта учинчи мукофот—ҳар бири 3000 сўм миқдорида.

Бундан ташқари, вазирликлар ва ижодий уюшмалар томонидан рағбатлантирувчи мукофотлар таъсис этилган. Шунингдек, истеъдодли ёш муаллифларга мўлжалланган **«ЁРҚИН ИСТЕЪДОДЛАР УЧУН»** 25 та махсус мукофот белгиланган.

Конкурс ғолибларининг асарлари «Ўзбекистон — Ватаним менинг» номи билан алоҳида китоб ҳолида чоп этилади.

КОНКУРС МАТЕРИАЛЛАРИ ҚУЙИДАГИ МАНЗИЛГОҲГА ЮБОРИЛСИН:

Тошкент шаҳри, Ленинград кўчаси, 32. «Ўзбекистон овози» конкурсига деб ёзилсин.

● **ҚАДРЛИ ИЖОДКОР ДЎСТЛАР!**

● СИЗНИ КОНКУРСИМИЗДА ФАОЛ ИШТИРОК ЭТИШГА ТАКЛИФ ЭТАМИЗ.

● **СИЗГА ИЖОДИЙ ОМАД ЁР БЎЛСИН!**

ЮГУРИШДА ҲИКМАТ КЎП

Ростини айтсам, Фарғона кўчалари бўйлаб югуриш аввалига ўзимга ҳам эриш туюларди. Одамлар, гўё мени кузатаётгандай, ортимдан кулаётгандай бўларди. Лекин буларнинг бари вақтинчалик эканини ҳам тушунардим... Мени югуришга нима мажбур этди!

Ҳаммаси пенсияга чиққанимдан кейин бошланди. Афтидан ўзимни бўш қўйиб юборгандим, чоғи. Кўпинча тенгқурларим билан дам олардик, гурунглашардик. Кўп ўтириб, камроқ ҳаракат қилардик. Гоҳида оз-оздан ичиб ҳам турардик. Қарабсизки, саломатлигим заифлашиб қолибди. Қон босимим 190—100 га, юрак уриши 90—120 га чиқа бошлади. Бунинг олдини олиш ҳақида ўйлай бошладим.

Ҳаваскор югурувчи журналист Иван Королевга мурожаат қилдим. У мени бажонидил «шатак»ка оладиган бўлди. Йигирма йиллик тажрибасини мен билан баҳам кўра бошлади. Аввалига 500—1000, кейин 600—1200 метрга, ҳозир эса 6—10 километргача югуриш ҳаддисини олдим.

Югуришнинг қийин жойи йўқ экан. Фақат ўзингизнинг жисмоний имкониятларингизни расамади билан сарфлаш, тўғри нафас олиш каби қоидаларига риоя қилиб, маром ва меъёрида ҳаракат қилсангиз бўлди, бу ёғи осон кечаверади. Зеро, эрталаб барвақт уйғониш лозим. Хона ичида 5—6 дақиқа чигилёзди машқларини бажаргач, мавсумга мос, мумкин қадар енгилроқ кийиниб, кўчага чиқасиз. Оҳиста югуришни бошлайсиз.

1—2 километрдаёқ чарчаб, ҳансираб қолгудек бўлсангиз, яна ҳам сустроқ ҳаракат қилиб, ўзингизга келиб олинг. Ана шу тариқа югуришдаги тажрибангиз ортиб боради. Машқни тугатгач, ванна ёки душ қабул қилинг. Сўнг 5—7 минут ётиб, нафасингизни ростланг. Шундан кейин нонушта қилиб, ишга борсангиз кечгача тетик ва бардам, кайфиятингиз чоғ бўлиб юрасиз.

Кундалик югуришни одат қилганимдан бери қон босимим, юрак уриши жойида. Чекиш ва ичишни ташлаган. Кўпни кўрган бир кекса сифатида доимо жисмоний бардам ва соғлом юришни истаганларга югуриш ва яна югуришни тавсия этган бўлардим.

Абдуҳаким АҲМЕДОВ.

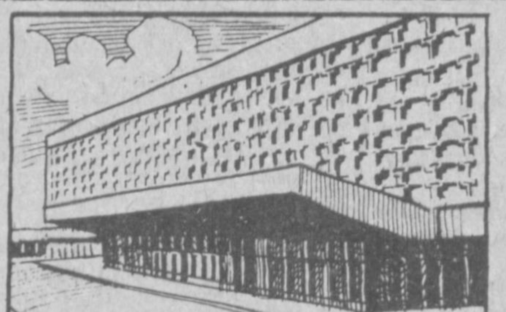

МУАССИСЛАР: ЎЗБЕКИСТОН ХАЛҚ ДЕМОКРАТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КЕНГАШИ ВА «ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ» ЖУРНАЛИСТЛАР ЖАМОАСИ

МАНЗИЛИМИЗ: 700083 ТОШКЕНТ, ГСП, ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32-УЙ.

«ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ»

Бош муҳаррир Ш. О. УБАЙДУЛЛАЕВ.

● РЕДАКЦИЯЛАР Иқтисодий ҳаёт — 33-47-80, 32-53-14. Ижтимоий ҳаёт — 32-21-43; 32-53-16. Вилоят мухбирлари билан ишлаш — 33-12-16- 31-11-49. Хатлар бўлими — 33-20-36; 32-54-35. Котибият — 33-72-83, 32-53-06. Ахборот — тижорат хизмати — 32-54-14. Қабулхона — 32-55-15.

● ЎЗ МУХБИРЛАРИМИЗ: Андижонда—4-48-85, Бухорода—3-96-12, Гулистонда — 2-26-22, Жиззахда — 3-31-86, Қаршида — 3-25-79, Наманганда — 6-54-11, Нукусда — 2-42-62; Самарқандда — 35-22-90, Урганчда — 6-72-60, Фарғонада 6-97-89, Термизда — 2-23-01, Тошкентда: шаҳар бўйича 33-76-04. Вилоят бўйича 32-26-70.

Навбатчи муҳаррир: Ҳ. ЭРМАТОВ.

● Бирорта ҳам хат редакция эътиборидан четда қолмайди.

● Эълонларни кечиктирмай чоп этишга кафолат берилади.

● Қўлёзмалар ҳажми чегараланмайди.

● Газетанинг босилиш сифати ҳақида эътирозни қуйидаги телефонга маълум қилишингиз мумкин: 33-34-48.

Ўзбекистон Республикаси «Шарқ» нашриёт-матбаа концернининг босмахонаси. Газета офсет усулида А—2 форматда босилади. ● Тиражи — 150764 нусха. ● Босишга топшириш вақти — 21.00 топширилди—20.30.

Г—07 № 6. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12.